

Nedela

v Adventi štrta.

V petnajsetom leti vladanja casara Tiberija, kda je bio Pontius Pilatus poglavnik Judeje i Herodeš, četrtini oblastnik Galileje, i brat njegov, Filip, četrtini oblastnik Iturije, i Trachonidiške dežele, i Lyzaniaš, četrtini oblastnik Abilineje, kda sta bila velika duhovnika Annaš i Kajfaš: je Gospod gučao Ivani, Zakariašovim sinu, v puštini. I prehod je vso jordanško pokrajino i oznanjao krst pokore za odpušćanje grehov, kak je pisano v knjigi govorov proroka Izaiasa: „Glas kričega v puštini, pripravljajte pot Gospodovo; zravajte njegove steze; vsaki dol naj se napuni, i vsaki breg i gumila naj se zniža; i kriva bodo ravna, i ostre gladke poti, i bo vidilo vse človeštvo zveličanje bože.“ (Luk. 3, 1—6.)

Zakaj je šteo Kristuš meti Ivana kak svojega glasnika, da njemu pripravi pot? To nam pove sv. evangelij:

„Te je prišeo v svedočanstvo, da svedoči od svetlosti, da bi vsi po njem vervali.“ (Iv. 1.) Versko življenje je pri Židovaj v tistom časi jako prepadnolo. Širni ljudski krogi so postali mladni. Njihov Bog jim je bio dobiček i vžitek. I kak je Bog prle vsakokrat, gda je bila vera v nevarnosti, poslao ljudem proroka, ki je s svojimi čudeži pa z navdušenov zgovornostjov i pobožnim življenjem v ljudih znova vuzgao stari verski ogen, tak pošle boža previdnost svojem ljubvi moža, ki naj njemu pove istino i naznani volo božo.

Židovje so Zveličara pričakovali kak krala vsega sveta, ki z nepopisnov oblastjov zavlada nad vsemi narodi. Njegov glasnik Ivan naj bi s svojim siromštvom, s svojim zatajuvanjom ljudstvo pripravilo na to, da bo Zveličar prišeo v jako poniznoj podobi i da ne bo vladar sveta, kakšega so si oni želeli. Na to jih je šteo sv. Ivan pripraviti.

Primerno je bilo tudi Zveličarovo dostojnosti, da je meo prednika. Gda pride vladar obiskat svoje lüstvo, ne pride kak samotni potnik. Pred njim pridejo služabniki, ki lüstvi naznanijo prihod, da se pripravi i vladara dostojno sprejme. Kak veliko je moglo biti veselje lüstva, gda so čüdi od Ivana, da on niti vreden ne, Kristuš razvezati remenje na obüteli!

Reči: „Vsaka dolina se bo napunila i vsaka gora se bo znižala“ pomenijo: Ponizne bo Kristuš povišao i to: svojo Mater, Ivana Krstnika, Elizabeto, apoštole i za njimi vse tiste, ki so „krotki i poniznoga srca.“ Zato se je preblazena Devica razveselila v slavospevi „Magnifikat“: „Mogočne je dao s prestola i povišao ponizne.“

Gore pa bodo ponižane: gore pomeni tu hüdobne dühove. Oblast pekla je po Zveličari štrta. Potem še gora pomeni svetno gizdo: gizdo Rimlanov, Židovov i drugih narodov, ki je štrta v prah.

„Ka je krivoga, bo ravno.“ Pot v nebesa je bila v starem zakoni kriva. Samo po zavojaj se ta prišlo. Pobožni ljudje iz tistih časov sp po smrti šli v predpekeo i tam čakali na Zveličara. Zdaj pa pride veren kršćenik, če je vreden, naravno v zveličanje.

„Težavne stare poti so postale gladka cesta.“ To pomeni, da je pred Kristušom težko bilo najti pot v zveličanje, da pa je zdaj lahko, ar je Bog dao vernikom vsa sredstva za zveličanje, posebno še presv. Oltarsko Svestvo: „Ki jej te krüh, bo živo na veke.“

Rous Stefan:

Kratka zgodovina našega Odrešenika.

Izraelski narod.

Neznaten židovski narod je edini ostal med zgubljenimi in tavajočimi pogani, ki je poznal enega Boga in po večini ni zabredel v malikovalstvo. Majhen po številu, toda kljub temu zavzema važno mesto v oni dobi, med ostalimi narodi. Pod vzvišenim božjim varstvom se je ohranil, liki barka v poganskem morju, ter hranil zveličavne prerokbe za bodočnost. Razvoj kraljevstva božjega iu verske preobrazbe človeštva se ne da pojasniti brez poznanja vloge judovstva. Jehova — Bog Izraela je postal Bog vsega človeštva in preroditelj sveta. Čudovito je trdživo to malo Semitsko pleme, ki je izšlo po božjem povelju iz Kaldejskih planjav in je edino častilo enega Boga-Jahve. V Egiptu pod Faraoni trpi sužnost, se je otrse s pomočjo Mojzesa, ter se umakne v puščavo in na Sinaju dobi zakon deseterih zapovedi. S pomočjo hrabrosti in vere

kar je trajalo skoz pet dni. To se je dogajalo vsaka štiri leta, prvič se je to zgodilo leta 776 pred Kristusovim rojstvom. Od leta 776. dalje so računali štetje let po Olimpjadi. Po judovskem koledarju pa na koncu četrtega tisočletja od ustvarjanja sveta. To so bili „dopolnjeni dnevi“ (Mark. 1, 15). Svet je miroval pod rimsko oblastjo, poganska vera zgublja veljavo, modroslovje nezadovoljuje mislece, židje po svetu raztreseni obupujejo in pričakujejo Messijo, ki naj jih reši in ustanovi novo judovsko kraljestvo, oni so ga namreč po razlagi farizejev in pismoukov pričakovali kot kralja, polnega zemskega sijaja in ga še danes pričakujejo kot takega. Židovje niso videli v Jezusu duhovnega prenovitelja in rešitelja sveta.

Jezusov rod in spočetje.

Sveti Janez evangelist pravi: On ni rojen niti iz primesi krvi, niti iz mesnega nagona niti iz poželenja moža. (Jan. 1, 13) Jezus

Devica je rodila Boga-človeka i po rojstvu devica ostala.

si osvoji obljubljeni deželo, si ustanovi kraljestvo, ki so ga šele Rimljani po dolgih bojih uničili. Po razpadu svojega kraljestva živi narod raztresen po svetu liki prah med narodi. Toda med tem, ko pri ostalih narodih vera in država vzajemno živita, se razvijata in vzajemno propadata, je pri Judih drugače. Narodna država je razpadla, toda narod je vero ohranil in jo ponesel s seboj, kjerkoli se je naselil. Bog je dvignil ta narod iz srede poganov, da bo priča božje moči in vere v enega Boga, in da to vero raznese po svetu po knjigi božjega razodetja. Med tem, ko so v Babylonu in Aleksandriji ter na Grškem modrijani govorili o neznanem Bogu, ga Judje že poznajo, so mu zvesti in pričakujejo napovedanega Mesijo, ki so jim ga napovedali njihovi preroki. Naselivši se sredi poganov, se ne družijo z njimi, ampak žive ločeno, ohranivši svojo vero in obrede ter plemensko posebnost. Plačujejo sicer davke, ne služijo pa vojaščine, volijo si lastne poglavarje, ki jim sodijo in jih vodijo. Bavijo se s trgovino, obrtjo in denarstvom. Razmnožujejo se in bogate čedalje bolj. To je rod praktičnega dela, spreten, v pijači zmeren in neutrudljiv v materijalnem napredku.

Vse okrog Juda malikuje, le on ne, upira se tujemu modrovanju in k tuji omiki se ne spreobrne, ničesar ne predruča, vse ohrani. Nič bolj ne dokazuje božjega delovanja, kakor ta mali narod, stiskan od vesoljnega poganstva pa mu vendar nikoli ni podlegel. Tako je bilo stanje človeštva v osmem stoletju po ustanovitvi Rima, ki o njem legenda pravi, da je bil ustanovljen leta 753. 21. aprila. Baje sta ga zidala Romul in Ren — od tod ime Roma in v sredi 192 Olimpjadi — Grki so v mestu Olimpja na čast bogu Zeusu prirejali velike svečanosti z telovadbo, petjem in igrami ter tekmami v govorništvu, pesništvu,

je rojen iz žene device in božjega Duha. Tisti, ki je vse ustvaril, je zmogel tudi to skrivnost!

Evangeliji so edine listine, ki nas podrobno pouče o tem skrivnostnem dogodku. Lahko se pa tudi nanje zanesemo, kajti Bog, ki je navdahnil pisca, nas ne more varati in tudi pisec nas ni mogel varati iz raznih tetnih vzrokov, ki jih ne bom našteval. Zadostuje naj ta, da v dobi, ko je evangelist pisal, gotovo ni manjkalo svežega izročila med narodom in morda celo živih prič.

Marijino oznanenje: Je prvi prizor, ki se je zgodil v majhnem kraju Galileje v Palestini v skromnem Nazaretu. Ime Nazaret pomeni v slovenskem jeziku brstje-popki. Mestece, kakor ga opisuje učeni francoz Didon, je stisnjeno ob bregu in se razprostira po majhni planjavi. Prebivalci so skromni delavci in mali posestniki ter obrtniki, židovske vere, ki so se trdno držali svoje vere in šeg. Imeli so lastno sinagogo-čerkev. Mestece je obdano z nasadi olk, smokev-fig, granatnih jabolk, oranž in limon. Vmes se mešajo vitke ciprese in košata drevesa rožičev (sladke skorice), izven mesta je studenček, ki še dandanes daje potniku svežo vijačo; imenujejo ga Marijin vrelc. V tem mestecu v eni izmed skromnih, tihih hišič, je živela nepoznana, mlada devica. Marija po imenu. Niše imela 16 let, izročilo pravi, da je bila hči Joahima in Ane. Starši so ji že umrli, ko je bila še otrok. Rod izhaja iz Davidove hiše. Bila je edinka in kot tako so jo zaročili po jugovski navadi z možem istega pokolenja. Na vshodu je ženitev veliko bolj zgodaj v navadi kakor na severu in tudi ljudje dozorevajo mnogo poprej kakor na severu. Njen zaročenec je Jožef, isto iz Davidovega rodu. Jožef še ni bil slovesno vpeljan v hišo Marije. Marija si pripravila balo, kak vsaka nevesta pred poroko. Nekega dne — po nekem izročilu 25. marca — jo preseneti nenavad-

na prikazen. Pojavi se v hiši lep mladenič v nebeškem sijaju in jo nagovori: „Zdrava milosti polna, Gospod je steboj, blagoslovljen med ženami.“ Bil je Angel Gabrijel. Ko se je Marija zavedela — bila se je namreč zelo prestrašila, — ji še reče: „Glej, spočela boš in sina rodila in imenuj njegovo ime Jezus. Velik bo de, imenoval se bo Sin božji.“

Jožef, ki ni bil vpeljan k Mariji na dom, je opazil, da je nevesta v blagoslovljenem stanju, hoče skrivaj Marijo zapustiti. Šele na božji migljaj po Angelu, ki ga pomiri, ko mu razloži skrivnost, se da vpeljati (poročiti) na Marijin dom.

Poroka je bila pri Judih slovesno opravljena. Mojzesov zakon je določal, da slovesnost traja 7 dni. Daruje se ob tej priliki jagnje in nevesto spremljajo deklice v belem oblačilu z posveti ter prepevajo pesem, ki je na lašč za to priliko sestavljena. Tako zbor deklic vpelje nevesto na možev dom. Svadbice danes pri nas isto tako nevesto spremljajo k oltarju in na njen dom. Sveto pismo pravi, da sta Marija in Jožef živela v zakonu deviško: „Živel je z njo deviško“ (Mat. I. 24).

Jezusovo rojstvo.

Okrog leta 747 do 749 po ustanovitvi Rima, se je odigral v svetovni zgodovini oni veliki dogodek, ki je pretresel polagoma ves svet, in katerega spomin obhajamo vsako leto in tako tudi letos v teh dneh. V Rimu, v središču tedanje svetovne sile, vlada Cesar Oktavijan Avgust, ki hoče svoje cesarstvo potem, ko ga je politično in vojaško uredil, še upravno in davčno urediti. Spoznati hoče vrednost zemlje, da bi lažje uredil davčne terjatve. Tudi ljudsko popisovanje ali štetje ukaže urediti. Da bi to namero dobro izpeljal, ukaže urediti zemljepisno knjigo ali kaster, da bi zamogel pravilno razpisati davke. Ukazal je obnem popisati vse prebivalce po celi državi, tako zaveznike, kakor tudi podložnike. Bila je namreč velika razlika med podložniki in zavezniki. Pravice in dolžnosti niso bile pri obojih enake. Podložniki so imeli več pravic kakor zavezniki. Dolžnosti obojih so pa bile približno enake. V Rimu namreč niso bili vsi državljani enaki. Palestina, ki je bila rimska provinca, je bila razdeljena na več pokrajin. Judeja nas najbolj zanima v našem slučaju. Njej je vladal kralj Herod, ki je bil od Rimljanov postavljen za vladarja Judom. Judom sicer to ni bilo po volji in tudi njemu ne, da se je vršilo popisovanje zemlje in prebivalstva, kajti ne radi so plačevali davke rimski državi. Toda Herod, ki je vedno hlinil Rimljanom svojo vdanost, je točno izvedel cesarski ukaz. Dal je nalog vsem Judom, da dajo popisati vse premoženje in svojo družino, in to vsak v svojem rojstnem kraju.

To je bil povod, da sta se opravila na pot tudi Jožef in Marija in sicer v Betlehem, ki je bil okoliško središče popisovalnega urada. Ime Betlehem pomeni v našem jeziku — hiša kruha. Mariji sicer ne bilo nujno, da bi šla na popisovanje, toda kot zvesta spremljevalka, ni hotela svojega moža samega pustiti na dolgo potovanje. Dasi je bila že blizu poroda, in dasi je bilo hladno, zimsko vreme, je vseeno šla na pot. Od Nazareta do Betlehema je tri do štiri dni hoda. Ljudje so hodili peš, ali jahali na oslih, ki je tam v navadi kot ježna žival ubogih. Potniki so prenočevali po gostilnah v vaseh, ki so pa zelo skromne. Betlehem, ki leži v srcu Jugovskega gričevja za Refrainsko dolino na stopničastih pobočjih, je malo mestece. Dolina okoli mesta je zelo rodov-

vitna. Tamkaj v bližini se razprostira polje, kjer je, kakor nam opisuje sv. pismo stare zaveze, Moablanka Ruta pobirala klasje za ženjci in v bližini je vas Beit Sahur, kjer je imel Booz svoja gospodarska poslopja. Sem, v te lepe kraje so romali vsi Davidovi potomci. Tu so se izpolnile besede prerokov, ki so napovedovali vse, kar se je pozneje zgodilo in uresničilo. Naj govori evangelist Lukež: „Prigodilo se je pa tiste dni, da je prišlo povelje od cesarja Avgusta, da naj se popiše ves svet; to popisovanje je bilo prvo pod Cirinom oblastnikom v Siriji in vsi so šli, da so se popisali, vsak v svoje mesto. Šel pa je tudi Jožef iz Galileje iz mesta Nazaret v Judejo v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem, zato ker je bil iz hiše Davidove, da bi se popisal z Marijo, s svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Ko sta bila tam, se ji je dopolnil čas poroda. In porodila je sina prvorojenoga, ga povila v plenice in položila v jasli, ker zanjo ni bila prostora v prenočišču. V prav v tistem kraju pa so pastirji prenočevali pod milim nebom in bili na nočnih stražah pri svoji čredi. In glej, angel Gospodov je pristopil k njim, in svetloba Gospodova jih je obsvetila in silno so se prestrašili. Angel pa jim je rekel: Ne bojte se, zakaj glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bo znamenje: Našli boste dete, v plenice povito in v jasli položeno. In v hipu je bila pri Angelu množica nebeške vojske, ki so Boga hvalili in govorili: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji. (L. 2—1, 14.)

Malo mestece Betlehem naravno ni moglo sprejeti vseh potnikov pod svojo streho, gotovo ne samo Jožef in Marija, ampak veliko drugih ni moglo dobiti prenočišče. V okolici Betlehema je svet skalovit, apnenčasto gričevje vsebuje polno votlin, ki jih je voda v stoletjih izdolba. Nekatere izmed teh votlin so ljudje razširili in jih uporabljali za shrambo orodja in pa za hleve svojih ovčjih čred; v slabem vremenu spravljajo svoje črede v te naravne hleve. Evangelistovo poročilo se godi v mesecu Tebet, po našem v decembru, kasno v noč in zunaj mesta na polju, ki je bilo svoj čas Boozova last. Tu je rasla nekoč krasna pšenica in ječmen, danes so tod obširni pašniki. Kakor smo že omenili, je moral iti Jožef v Betlehem na popisovanje, in Marija se mu je pridružila, ker je bila iz Davidovega rodu, ki izhajajo iz Betlehema. Po tedanji postavi so potomci morali iti v mesto, od koder je njih rod izhajal, da se popišejo. Prenočišča na vzhodu so zelo skromna, nekaj kamenitih sten, pokritih s škodljivimi, nekaj miz in stolov ter slamnjač za ležišče. Na vzhodu so ljudje zelo skromni. Toda tudi ta skromna prenočišča so bila zasedena. Ker je bila noč hladna, — v Palestini so noči nenavadno hladne, ker je Palestina visoka planota in je razlika med dnevno in nočno toploto zelo velika, — sta skušala Jožef in Marija najti izven mesta kako streho in sta jo našla v votlini. Zime so v Palestini deževne in meglene, sneg zapade redko kdaj in če že zapade, obleži le nekaj ur. Če primerjamo torej zimo tamkaj in pri nas, je seveda velika razlika, ker je zima v Palestini napram naši zelo mila. Travniki so tamkaj pozimi bolj zeleni kakor poleti, ko jih sončni žar ožge.

Za to je pa pozimi paša za ovce zelo ugodna. Podnevi pa je toplota kakor pri nas v aprilu, medtem ko je april tamkaj že vroč kakor naš junij.

Pastirsko življenje je na vzhodu zelo razvito. Pastirji zastopajo najnižjo vrsto prebivalstva, to so pravi reveži. Gospodar ne obdeluje sam polja, ampak služinčad, in črede ovac mu pase pastir. Ima torej nekake beroše in gulaše. Še dandanašnji potnik jih lahko vidi pokrite v ovčje kožuhe s širokim klobukom na glavi in palico v roki. Večji del leta so zunaj na travniku noč in dan, ter se menjajo na straži. Taborijo ob ognju, ki gori na višje ležečem kraju. Pastirje so z ovčami v natesnejši zvezi. Piskajo na piščali in si krajčajo čas s petjem ter nedolžnimi igrami. V zelo slabem vremenu zapodijo svoje črede v kako naravno votlino, ki jim da streho. Ko so torej nekega dne tako kasno zvečer čuvali svojo čredo, jih je presenetila nebeška svetloba in Angel božji se jim je prikazal, ter jim oznanil veselo vest, kakor nam opisuje evangelist Lukež. Preprosti pastirji, nepokvarjeni od farizejskih nauk, so verjeli in šli pogledat, ter našli, kar jim je Angel naznanil. Gotovo so takoj nekateri odhiteli v mesto in naznanili nenavadni dogodek. Toda zdi se, da se narod imovitejših ljudi ni mogel odločiti, da bi verjel njihovim govoricam. Gotovo so nekateri verjeli, vendar je teh bilo zelo malo. Moralni so priti trije Modri, ki so spravili na noge vse prebivalstvo Jeruzalema. Betlehema ter okoliških mest. Polje pastirjev še obstoja, črede se pasejo po zimi kakor ob rojstvu Jezusovem. Češčenje tega kraja ni ponehalo do današnjih dni. Še vedno se na božični večer zbirajo Betlehemi kristjani, vseh krščanskih veroizpovedi, pri tako zvani cerkvi svete Helene, ki jo je dala postaviti ta velika cesarica in mati cesarja Konstantina, ki je vladal od 323 do 337 leta. Danes je razrušena ta cerkva, le spodnji del, tako imenovana kriptiča, je še ohranjena. Tukaj pomolijo k pastirjem, ki so bili prvi apostoli-oznanjevalci vesele vesti, da se je narodil Zveličar. Izročilo nam govori tudi o voličku in osličku, ki sta bila pri jaslicah. To pa najbrž ni zgodovinsko. Vzeto je bržkone po neki Izaijevi prerokbi, ki govori: „Vol pozna svojega lastnika in osel jasli svojega gospodarja.“ Po Mojzesovi postavi je bilo dete osmi dan obrezano. Dali so mu po božem navdihnjenju ime Jezus, kar pomeni: Zveličarja. (Konec.)

Več naroda v nas!

Pisal mi je neki moj prijatelj, ki mi sicer malo piše: „Danes govorimo in pišemo toliko o naših narodnih vprašanjih, duhu, slovenske miselnosti je pa tako malo med nami. Kaj ni res, da marsikateri naš izseljenec, kakor hitro pride v tujem svetu v boljše razmere, pozabi na dom — ubi bene, ibi patria. — Pa vzamimo, da je še v njem pre malo razvit narodnostni čut in poglejmo, da mnogi naš inteligent, ves navdušen za narodno delo v študentovskih letih, tako malo stori pozneje, ko ima priliko.“

Njemu in še komu drugemu bi nanesel tu nekaj misli, da bi jih razvijal sam v sebi v popolnejše. Tikale se bodo naše narodne misli in nekoliko našega narodnega dela. Nisem jih pa pisal radi navdušenja, temveč, da bi na nek način postavil tudi smernico in stališče: narod.

Šel sem že večkrat po naših krajih, spremljal teke naših rek, si želel čez tek meje, ki so se tako krvavo vtisnile v celoto slovenskega ozemlja in moje misli so pozdravljale moža, ki bi naše tromejnike postavil tja, kamor spadajo. Hvalil sem moža, ki so nam izoblikovali kulturo in one, ki so stavili svoje življenje za osvoboditev naših poljan, naših gora, našega ljudstva. Nad temi dejanji je bdela moja misel in bičal sem samega sebe in bičal sem druge. Na dve strani tehtnice sem postavil moč in voljo in volja je dosegla malo moči. In zato pišem to, ko mi zveni v ušesih sveta pesem o slovenski majhnosti, tragičnosti in lepoti.

Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš — Sredi poljan si in pobješ mi pesem zeleno vso, pesem vetra in vej in trave in sonca na travl, pesem hitelih in pesem stoječih valov, pesem srebrnih in pesem zlatih valov, pesem potokov in pesem žit.

Narod — to je več ko gospodarske prilike, več ko politične meje in države, niti jezik ni bistven, bolj zavest množice, ki se čutijo, da so kljub vsej raznoterosti isto. Narod je naravno občestvo ljudi, katerih zgodovina in kultura je šla v isti smeri. Seveda s tem ne moremo govoriti o kakšni panonsko-prekmurški celosti, ker je šla zgodovina in kultura Prekmurcev ločeno pot. Od vsega začetka so se smatrali Prekmurci, najbolj sorodne Štajercem in Kranjcem, saj so celo zmotno dokazovali, da vsi ti vz-

hajajo od Vandalov (prim. predgovor k Št. Kuzmičevi izdaji sv. pisma) in to tedaj, ko je bilo o narodnosti še težko govoriti. Prekmurska ločenost pomeni sama po sebi vejo slov. kulture, ki je tu nastala; del slovenske zgodovine na teritoriju, ki so ga posebne prilike odmaknile od središča, pa je v svoji živosti ohranilo vse, kar so ostali imeli skupaj. Poznanje zgodovine nam kaže, kako slabo so bili poučeni tisti, ki so govorili o posebnem vendškem izvoru Prekmurcev.

Prekmursko narečje je začelo prehajati tudi v kujigo. Prof. Novak to utemeljuje: Sprejem sloven. knjižnega jezika je preprečeval različen kulturni položaj, ne pa morda različnost narečja. Bilo je to narečje celota zado-

Marija z Jezušekom na slami ležečim.

stno za prve nujne knjige, ki so vzdrževale slovenski čut in so bile potrebne za verske in poučne potrebe. Dočim so se ostala narečja že davno vključila v jezik, prehaja prekmursko narečje s svojim bogatim besednim zakladom šele po osvobojenju. Danes se pa pridružujemo mnenju, da je naša dolžnost, ne gojiti narečje, temveč ga spoznavati in njegovo pristnost prenesti v slovenski jezik: vse te ravninsko uglasene besede, katerih zvok nam napolnjuje ušesa s pojmom nečesa širokega, prostranega. Naša soudeležba na slovenskem

jeziku nas prisiljuje, da tega smatramo za svoje naravno duševno območje. Poskrbeti moramo, da bodo ljudje postali gospodarji svojega knjižnega jezika. Vse naše delo naj nosi močan slovenski poudarek. Iz našega prekmurskega rasemo v slovenstvo, v slovensko skupnost, da odtod vrednotimo kulturne in politične silnice okoli nas. Slovenizirati je treba naše celotno vsakdanje življenje, kolikor še ne bi bilo, da bo nosilo svoj slovenski izraz in da ne bo sledu, da je nekdanja Mura ločila dve enako bistveno slovenski pokrajini. (Najčistejši slovenski jezik se govori v Slov. Krajini. Vr.)

Naš dosedanji doprinos k slovenski celokupnosti je bil močen: običaji, posebna pokrajinska književnost, jezik; zato mora tudi vsak človek odtod nekaj zjeti: mlajši vzgojo, starejši zanimanje. Ta polnost našega življenja, ki ga zidamo na veri, bo odbila one, ki prihajajo v imenu naroda, pa jim za narod ni mar.

Če smo sinovi malega naroda, se ne smemo plašiti, ko zgublamo mnogo svojih sil na branikih. S svojo majhnostjo smo zaustavili vemski prodor. Sicer pa nismo mi krivi, če smo bili rojeni v mali družini in da bi zapuščali radi tega svojo domačo hišo, bi bilo nevhvaležno do očeta in matere, ki sta bdela nad našim jokom v zibelki. Slovenskemu narodu smo zapadli z rojstvom, njemu smo dolžni posvetiti svoje sile, kakor jih je ne bomo odrekli svojim staršem.

—:—

Sedaj bi se povrnil na vprašanje, ki mi ga je postavil moj prijatelj: Kako zvezati misli in dejanja v raznoterih življenjskih položajih!

Marsikom gre v tujini bolje ko doma, v njem ne živi idilični obris domače zemlje, on vidi lastno srečo. Zazdi se mu, da je pravzaprav domača zemlja trša i da je povsod drugje laže živeti. S temi sanjami omamlja sebe in druge — in tako si razlagamo romanje z domov, mrtva ognjišča, beg z zemlje za denarjem.

„Nam je treba življenja in kjerkoli bomo!“ Moderni klic tisočev se zgublja v iskanju sreče, išče izhoda iz težkih dni. To ni le naš delavec, to je pravtako tudi izobraženec, kateremu je

usoda nastala pot s križi in z težavami. V skrivnostnost teh izmučenih obrazov in razbolelih duš me je hotela zanesti drzna misel, da bi podredil temu trdemu taktu življenja mlade misli.

Skušal sem najti zvezo in zazdelo se mi je, da kljub vsemu trpljenju in osebnemu pomanjkanju ne bomo obrnili hrbta živim narodnim potrebam. Ne le to, v današnjih časih, ko se ruši stari red, iščemo trdnih temeljev pri Bogu in pri narodu. Spet dobivata ta večna temelja svojo veljavo, ki so jima jo jemale ideje o svobodi in enakosti. Za nas pa ostane dolžnost: nazaj k narodu in njegovi miselnosti, več sožitja z ubogim ljudstvom, več sočustvovanja, več naroda v nas!

Navedel sem tu nekaj misli, kako in kje bomo pa delali, naj sklene vsak sam zase. bš

Velikanske nove francoske trdnjave.

Francozi so za Maginotovi trdnjavami napravili druge, štere zadržijo vsaki naval i so nepremaglive. Pri teh trdnjavah je 15 ino pol milijona kvadratnih metrov mrež iz žičnih ovir, 65 jezera ton železne žice (drota), štere so pribite z 4 milijoni železnimi cvetki. Betona so porabili pol milijona kubičnih metrov, v šteroga so zozidali ešče sto milijonov kil železa. Če bi se stroški teh trdnjav obrnoli na dobrodelne namene, siromaštvo bi se pregnalo z Francije i ž njim vred tudi komunizem.

Tovarna zletela v zrak.

V bližini Brašova v vesi Barnesti, v Romuniji, je v zrak zleteo koteo, v šterom je bilo 5000 litrov klora. Tovarna je popolnoma podrt, ves Fermosto gori, mrtvih je 80 ljudi, ranjenih 200.

Tri železniške nesreče v Nemčiji.

V zadnjem časi so se pripetile tri večke železniške nesreče v Nemčiji. Pri zadnji blizu Haagena na Wertfalskom je 17 potnikov mrtvih, 54 pa ranjenih. Vlaki vozijo brez posveta, ar se bojijo napadov od strani angleških bombnikov i tak ležej nastanejo nesreče.

700 potnikov se je vtopilo.

Ruska ladja Ludigorska je vdarila v pečino i se je razklala. Japonske ladje so rešile 400 potnikov, 700 se jih je pa potopilo.

Grački VIII:

Ob sinjem Jadranu.

Vem, prijatelj, da te je Rab zadivil in da bi ti najrajši ostal kar tam. Toda ne! Skušnjava ne smeš podleči. Ko si se v čistih globinah okopal in umil, mogoče, že umazane kosti, vrtniva se nazaj na Sušak in poskusiva rajši pogledati čez mejo, kaj se neki tam dogaja. Tako si boš v malem ogledal celo Primorje, „naše in ki bilo je naše“, — Dalmacijo pa pusti za drugo leto.

Stojiš na sušaškem mostu. Možje postavte te sprašujejo in pregledujejo. Pri mnogih gre težko. Pa kakor povsod pri ljudskih zadevah — tudi tu pomore protekcija. Mož zapre eno oko in ti se srečno znajdeš pred drugimi možmi. Tam pa gre še težje, ker se morda ne veš niti z njimi sporazumeti. „Dove le va?“ (Kam greš?) glasi se strogi glas italijanskega karabinerja, ki je ves v pisano bliščeči uniformi. Izmišljuješ si vse mogoče naslove, kamor si namenjen, in vse mogoče opravke, ki jih imaš na Reki. In končno si le uspel, da se ti je odprla pot. Stopil si v drugo državo v — Italijo.

Fiume — Reka! Mnogim našim slovenskim možem in dečkom je znano to ime iz svetovne

vojne. Mnogi so hodili in se borili na goriški fronti, pa jih je pot večkrat zanesla tudi sem. Spominjam se, kako mi je neki gospod iz Gornje Lendave pripovedoval svoje vesele anegdote z Reke.

Reka ni popolnoma italijansko mesto. Danes sicer „službeno“ živi v njej večina Lahov. Ali je tudi dokaj Hrvatov, pa tudi Slovenci se dobe in pa Madžari.

Nekega toplega poletnega večera sva stopila s tovarišem v slaščičarno na sladoleđ. Hotela sva se izkazati za Nemca, kajti v onih dneh so Nemci bili še v velikih čisljih pri Italijanih. Naročilo sva izvršila torej v nemščini. Dekle, ki je streglo, se je opravičilo, da slabo razume nemščino, pač pa da dobro govori slovenski. Oho, sem si mislil, loviš Nemce, ujameš pa Slovence! Razveselilo me je, da je pred nama „Nemcama“ povdarila, da zna dobro slovenski. Rekla mi je potem, da je Slovenska iz Idrije. Na Reki, da je več Slovencev iz Vipave, Idrije in sploh z Istre. — Tako torej povsod najdeš razsejano slovensko seme. Tudi po drugih lokalih in službah sem našel več slovenskih deklet in tudi nekaj možkih. Ker niso organizirane, se jih loteva tuji vpliv. Zato so srečne, ko me

vidijo in morejo spregovoriti v materini slovenski besedi. Ko tako v tujini srečavam slovensko kri, me zaboli pri srcu, a v duši mi vstaja vzdih:

Kje dom je moj?
Tam kjer Soča v blagem kraju
Vije se podobnem rajju,
Tam, kjer zlahne trtice
Venčajo gorice:
Tudi tam je slovenska kri,
Tudi tam prebiva slovenski rod...

Da dobiš pojem in pregled mesta Reke, je najprimernejše, da greš po glavni ulici, ki pelje od obmejnega mosta skozi vse mesto. Hodi počasi in ne posne maj Italijanov, ki imajo kratek a hiter korak. Pač — južni tip! Reka je bolj ozka, zato pa tem bolj dolga. Tudi ona se od morske obale hoče dvigniti gori v hrib, toda le bolj jo privlači morje in njegova obala, kajti od morja v glavnem tudi živi.

Neke izredne lepote na Reki ne najdeš. Lepši od starega pa je takoimenovani „novi“ del mesta. Lep in velik je Giardino publico — mestni park. Vedno je poln obiskovalcev, a stalni njegovi stanovalci pa so otroci, pestunje in pensionerci. Izmed cerkva se posebno odlikuje kapucinska cerkev, ki so jo gradile hrvatske roke in hrvatski denar. Gori na hribu Cosale pa se visoko pod nebo dviga vitka

nova cerkev, ki jo je predvsem država zgradila kot spomin herojskim vojnim žrtvam. Cerkev ji v notranjščini vsa obložena s kararskim mramorom. Oko se komaj nagleda krasne tvorbe, a duh se v njej hitro dviga v jasne višave — Stvarniku vseh lepot.

Mesto ima več tovarn in tvornic, največja je seveda tvornica torpedov. V teh tvornicah najde kruha na tisoče in tisoče delavcev. Negdaj so v njih delali tudi delavci z našega Primorja, toda danes so one zaprte hrvatskim delavcem. Je pa mnogo delavcev in delavk s Primorja zaposlenih po trgovinah in privatnih službah. Ti-le vsaki dan gredo tja in nazaj s pomočjo posebne obmejne legitimaciji, ki jo imajo skoro vsi obmejni prebivalci, naši in italijanski. Promet v reški luki — pristanišču ni, Bog ve, kaj živ, tako potniški kakor tudi trgovinski. V tem pogledu ga sušaški daleč nadkriljuje, čeprav danes tudi on miruje.

Na Reki je škofijski sedež istoimenovaneškofije. Dušno pastirsko delo je precej dobro organizirano in uspešno. Tudi K. A. precej dobro napreduje. Sploh se opaža, da se je v novi Italiji tudi verski duh v javnem življenju močno utrdil in narastel. Nekoč je bila Reka precej soci-

jalistično pobarvana. Himna „bandiera rossa“ je odmevala neprestano po reških ulicah, a ljudje, ko so opazili na ulici duhovnika, so praznovorno in hujskajoče šepetali: „Tacca ferro“ — primi za železo! Danes je Reka čista od vsega tega in napravi na te lep vtis. Mimogrede naj še omenim, da v reški bolnici deluje mnogo sester — Slovenk. Slovensko usmiljenje in slovenska dobrodelnost razširjena je torej daleč preko meja naše mile Slovenije.

Bilo bi še marsikaj za pogledati in omeniti, toda ob kratkem obisku na vse ne dospeš. Toda, ko prideš v pristanišče, obrne nase tvojo pozornost neka posebnost, ki je v vsakem mestu ne najdeš. Na morskimi gladini mirno čepi veliko tromotorno vodno letalo in čaka na svoje potnike. Ono namreč vzdržuje redno zvezo z Opatijo. Če te torej milka, da vidiš kraljico morskih lepotic, mesto samih vil, hotelov in za pol ure te bo ponesel tja in nazaj. Nalahko te bo dvignil z morske gladine, ponesel pod svetlomodro nebo, da boš tudi od tam lahko pogledal doli na neizmerno gladino plavega Jadrana. (Dalje.)

MISIJSKA POROČILA

Mosaguera, Kolumbia, Južna Amerika, 31. VIII, 1939.

Prečastiti gospod!

Pozdravljeni v Srci Jezusovom! Bog vas živi! Samo zdaj man nekaj časa i prilike da vam pišem. Prosim, odpustite to zamüdo. Pravičen Bog vam plačaj za vaše lübeznivo očinsko pismo. Oh, da bi znali, s kakšim veseljem i kak ponizno, pobožno sem čteo vaše lepo pismo. Kak rad i kak globoko sem si vtisno v svojo pamet i v svoje srce vaše dobre navuke, opomine i vzbujajoče reči: vse to se tiče mojega prevzvišenoga cila, mešništva. Hvala vam jezerokrat.

Oblübitim vam, da se bom ravnal po božoj voli, po mojoj svetoj dužnosti, kak vi štete. A za moje duhovno prerorenje, za premerno pripravo k mešniškomi življenji potrebujem Božo milost, zato se vübam tüdi v vaši molitvaj. Že se navajam dostakrat ponavlsti tüdi zdihljaj: „Cor Jesu, sanctifica corda sacerdotum.“ Gvüšni pa bodite, da jaz, čeravno z telom daleč od vas, od lüboga doma, sem z duhom vedno pri vas i nikdar ne bom pozabo najlübejšega mi kraja, kde se je v božem miri zibala moja zibebo ino mladost, kde sem se navč v krščanski, v sladki i v preprosti pobožnosti ljubiti Boga i domovino. Bog vam plačaj tüdi za Novine i Marijin List, štere do zdaj redno dobivam. Vsako

številko težko pričakujem i komaj jo dobim, mi že napravim veliko veselje, včasi jo prečtem od začetka do konca. Istinsko važen je vaš trüid i veliko ino požrtvüvalno je vaše delo med našim katoličanskim narodom. Vsaki stavek, vsaka reč Novin i Marijnoga Lista je kak nebeska dišava, šteta nas šče vedno spominati naše prave i večne domovine, je kak Boži dar, glasilo Bože zveze i lübezni z našov milov Slovenskov Krajinov. Kak dober je Bog, i kak milostiven je z Slov. Krajinov, ar so njeni prebivalci dobri! Ali šče lepše bo z njimi ravnal Bog, če bodo šče bolši, če šče bole verno bodo poslúšali glas svojih duhovnih pasterov, zapovedi svojega izvrstnoga voditelja.

Gvüšno pičakujete že zdaj nekelko vesti od mojega dela, od stanja tükajšnoga lüdstva, tükajšne zemlje itd. Potrüdo se bom vam poslúžiti najbolje dostojno, a zavübam v vašoj velikodušnosti i v vašem odpüščenju, če bo to šlo slabo i počasi, ar vam v ednom pismi vsega nemreš povedati. Zato vam za zdaj pošilam samo skromen opis splošnosti, zemlepisnoga položaja te moje zdajšnje domovine i nazadnje nekaj vesti od Slovincov, štari se tü nahajajo.

(Dale pride.)

Ka pravite na to?

V nekoj družbi se je k nam premešeni učiteo etak pogovarjal s svojimi pajdaši: Premestili so me est zavolo komunističnoga mišljenja i zavolo agitacije za komunistem. Sam njim zaküro, v novom mestu sam v kratkom časti organizirao

komunistično društvo, štero je tajno i štero vodim. Ka pravite, jeli je takši učiteo vreden, ka vleče plačo z dače našega krščansko mislečega naroda, ki se po tükajšni steple i si s krvavimi žüli spravla penzeze za dačo i preživljanje.

38 požigov napravo

Koražija Anton, 27 let star hlapec v Slovenskoj Bistrici, je priznal, da je dozdej 38 poslopjih vužgao. To more biti betežen človek. Te beteg se zove „piromanija“ i jedino veselje najde v tom, če more komi kaj vužgati. Spodoben beteg je „kleptomanija“, v šterom betegi vkradne vse, do koj li pride. Oboje je düševni beteg.

Roganova banda obsojena.

V Celji so obsodili bando našega nesrečnoga, že mrtvoga ropara Rogana pajdaše i pajdašice. Osem se jih je zagovarjalo. Obsojeni so bili na zgübo državlanskin pravici vsi i na zapor od 3 mesecov do 18 let. Zdej si je Štajarska oddehnola, štero je ta banda leta dugo strašila.

Družba sv. Rafaela

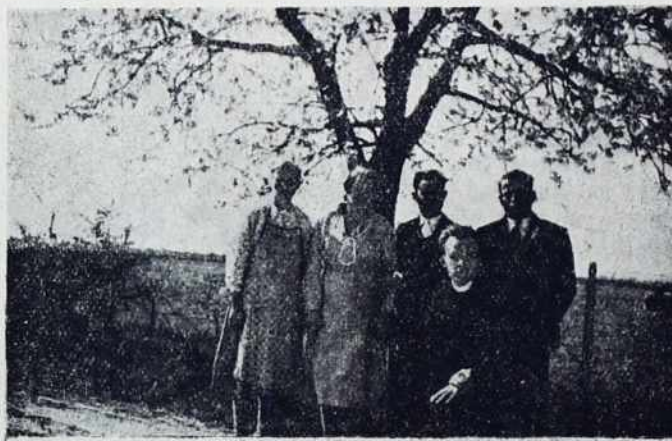
za varstvo izseljencev Slov. Krajine naznanja:

Vsem, ki mate nemške marke RM, kovane, ali papirnatne, javite kemhitrej Rafaelovoj družbi v Črensovce i njenomi zastopniki g. Škafar Ivani, izseljenskomü dühovniku v Soboti, Križova 4. keliko mate. Družba bo vložila prošnjo na ministerstvo socialne politike, da marke zmeni po vugodnoj ceni, ka nete kvarni.

Izseljenski dühovnik iz Nemčije doma. G. Škafar Ivan, izselj. dühovnik v Nemčiji, so se zdravi vrnili domo, vzeli si prepotreben kratek počinek i se naselili v Soboti, Križova 4. Oprosimo vse tiste, ki majo kakše zadeve pri družbi sv. Rafaela v Črensovcih,

naj z zavüpanjom izročijo te g. Škafari, oni so zastopnik naše družbe v Soboti i po njenih navodilaj v smisli pravil vam bodo šli drage vole na pomoč.

Kraljevsko poslanstvo v Parizl, 3. Rue Goethe, je sporočilo Družbi sv. Rafaela v Črensovcih, ka je na prošnjo matere izseljenke Kohek Genovefe posredüvala, da bi se imenüvana vrnola iz Francije, i da je izseljenka sporočila poslanstvu, da njej še ne vola iti domo, ar njena delovna pogodba trpi do konca januara 1940. l. i da je zadovolna. Tüdi sama bo pojasnila svoj položaj materi. — Pač nešče iti domo.

Naši v Franciji: Mladoženci z g. Camplinom izseljenskim dühovnikom.

Debele skuze je točo.

Siromaški polski narod hodi znova svojo pot na Kalvarijo. Pregnani iz svojih domov, se potepole po sveti i ne ve ne kam ni kod. Doma njim hiže vkraj jemlejo i v nje naseljavajo tüje narode, nje pa poženejo po sveti, naj si iščejo kot, gde si ga ščejo. Ali je pa prisilijo na delo, i če se pritožijo zavolo slabe hrane, je k steni postavijo i postrelijo.

— Na Vogrsko je pribežalo okoli 35 jezero Polakov. Vogri keliko morejo, njim idejo na pomoč. A nesrečno lüdstvo nešče dugo izrablati vogrske gostolübnosti, sell se z Vogrske v tiste države, v šterih jih je več preskrbljenih. Pot je pela prek naše države. Naša oblast je ne sme püstiti, če nemajo potnoga lista, ar bi se znalo tolmačiti, da je kršila svojo nepristranost i lifra Polake na francosko fronto proti Nemčiji. Zato če oblast zadobiša takšo se selečo polsko čuporo, jo spravi nazaj na Vogrsko. Zgodilo se je, ka so naše oblasti v nekom mestu zgrabile te nesreč-

ne bežeče Polake i je zaslišavale. Pri zaslišavanju je nesrečen polski mladenec z globokov srčnov bolečinov povedao: *miš ma svoj dom, mravla ma svoj dom, mi ga nemamo.* Debele skuze so pobile naše oblasti zastopnika, gda je to pretresljivo izjavo čüo. Da, vsaka nema stvar ma svoj dom, nema ga katoličanski Polak, pregnali so ga ravno zato, ka je verno držao svoje katoličanstvo. Pred jaslicami pregnanoga Jezüška se spomnimo z pregnanih bratov Polakov i sprosimo njim od Božega Deteta potrplivost i pomoč, da dobijo svoj dom nazaj po Njegovoj svetoj voli.

Zadružna zveza za kmete.

Občni zbor glavne zadružne zveze se je vršo v Belgradi. Sklenjeno je bilo, naj se državna oblast poslúžuje pri kúpili zrnja f drugih kmetskih proizvodov zadrug i naj ne dovoli, da bi cene kmečkih pridelkov šle dolü, gda vse drügo dragše gračüje.

Pritožba šolarov.

V nekoj šoli so se šolska deca pritožila svojimi kateheti. Pritožba se je etak glasila: „Gospod, vzemite na red naše dekke, ki so prišle domo z tükajšne. S svojimi kaputi se vrinejo med nas deco, samo da se pokažejo dečkom, štari na desno od nas stojijo.“ — Tak se je glasila pritožba. Nedüžno dete dosta v pamet vzeme, ka starejšim niti v glavo ne spadne. Tak je tüdi pri obleki. Sveji Bernard pravi od proste, skromne obleke, da je „sestra nedüžnosti“. Nedüžno dete nedüžnost svojo šče viditi tüdi v starejših, predvsem deklice v deklaj. Ne vidijo pa te nedüžnosti v gizdavoj obleki. Zato se pa pačijo nad njov. Mi znamo, de se v tükajšni mora delavec ravnati po šegi tistoga kraja, gde dela. V platenih lačaj i kiklaj nemre hoditi v Franciji i Nemčiji. A ka se na obleko predosta zapravi, ka se gizda v obleki preveč podpira, se pa tajiti ne da. Opominamo na to žalostno istino naš delavski narod v tükajšni. Ne ka drogoreja je izjavila, ka šminaka pa pudra, pa dišeče žafje i drügoga takšega olupševalnoga sredstva spoküpijo ne bogate gospe, nego naše delavke i slüžkinje. Žalostno.

Premišlavale so, bi li pokleknole.

V nekoj fari so k betežniki nesli dühovnik Najsvetejše, to je samoga miloga Zveličitelja, Jezüša. Pred njim prido deklüne v fine kapute oblečene. Pot je bila gladka, čista. Ka naj napravijo? Bi pokleknole? Premišlavajo en čas, potem se pa v lepah jankaj vržejo na kolena i molijo svojega Boga. — Tak je prav. Hvalvredne deklice. Tomi Jezüši se mate zahvaliti, ka ste tak lepo oblečene, ka ste se srečno vrnile. Zato pa zahvalnost, düžna zahvalnost naj vas li vodi k Njemi, naj vam vužiga gorečo lübezen do Njega, naj vam vtrdi vero, ka nikdar, nikde, v največjih nevarnostaj ne odpadnete od nje. Pri jaslicaj Jezüškovih si sprosite to miloščo.

Ženske bi rade volile.

Dela se na to pri novom volilnom zakoni, da bi tüdi ženske dobile volilno pravico. Pa nemislite, ka na to samo gospe mislijo. Iz D. Bistrice je šla vloga, podpisana od K. A., na oblast, naj se ženskam da volilna pravica.

F. H.

Božič na tükajšnem.

Sunce je pokukalo skoz oblake. Burja je ponehala.

Jožek se je vračao z dela. V tovarni je delao. Že edenajsti mesec.

Lanski božič je bio še doma. Veseli, zadovolen, srečen v krogi svojcov. Zibao je dete v zibelki, njemi spevao božične pesmi. Odišo je od domo, naskori po novom leti. Znanec ga je povabo. Najšeo je zanjega delo. Morao je. Letina je bila slaba, grünta premalo. Meo je ženo i dete. Zato je šo.

Prihajao je božič. Ves lepi, odet v belo odejo, skrivnosten i pun mirü.

Jožek je najšeo doma pismo. Na stoli je ležalo. Črke z njegovim naslovom so bile skromne, tihe.

Odložo je süknjič, vzeo pismo, sedo k zakürjenoj peči, ga odpro i šteo.

Pisala njemi je žena. Jožek je šteo drügič, tretjič. V srci njeni je bilo mehko, toplo. Dete je bilo zdravo. Zmerom ga je zvalo. Hiša ga je pogrešala, dete, žena. Sosedje so pospitaivali, če bo prišeo za božič.

Jožeki je v mislih zagorelo. Oči so se njemi odprle na široko. V prividi je gledao pole zasneženo. Kmečke hiše so se stiskale vküp. Topoli so bili tihi i goli. Vrane so se plodile prek pol ino kričale pa motile zimski mir nad polom. Zvončki so zvonili, cinkali po zasneženih cestaj. Zaželeo si je domo. Zahrepeneo je po svojcih, po domi, po domačem poli.

Božič je stao pred dverami. V par dnevaj se bo pripelao v vsem veličastji ino slavü, odet z božim mirom i pun angelskih slavospjevov.

Jožek je mislo dugo, dugo... Podpisao je pogodbo. Za leto dni. Vezala ga je. Če bi šo domo, bi ga stalo vngovo. Vlak je bio dragi. Dopüst bi dobo samo za nekaj dni. Pa te mogo nazaj...

Vzeo je pero i napisao ženi pismo, da ne bo prišeo. V srci da bo doma pri njej i deteti i želeo jej je vesele svetke.

Sunce je žarelo skoz meglo. Bilo je hladno popoldne.

Jožek se je vračao z dela. Popoldne ne so delali. Zamüdo se je pri tovariši. Povabo ga je k sebi za večer, za sveti večer.

Naglo je nastopo mrak. Posveti so zagoreli po mestu. Sneg

je kapao v sencaj posvetov.

Nastao je sveti večer. Jožek je hodo po sobi i premišlavao. Mislo je na one lepe dni, kda je veseli pričaküvao sveti večer. Brezskrbno i zadovoljno je skakao po sobi, da ga je mati komaj vkrotila. Deca so mogla v kuhinjo. Tak je pravo oča. Bogali so. I čez čas se je čüilo cinkanje. Te so šli v sobo. Božično drevo je žarelo v svečkah i rakete so bliskoma dozorevale.

Poklekneli so i molili. Oča naprej, deca za njim.

Jožeki je bilo v srci mehko. Kak rad bi bio pali dete, malo, srečno, puno brezskrbja.

Pisao je ženi, naj sinčki pripravü božično drevcesce. Penez, ki ga je posebi prihrano, njej je poslao. Za njo i za sinčka, da bi mela lepi božični večer i da bi mislila na njega.

V teh mislih ga je zmoto tovariš. Prišeo je k njemi i ga povabo s sebov. Da bi si pregnala žalostne misli, sta krenila po vulici na drügi stran mesta.

Povsod je bio skrivnosten božični mir.

Jožek ino tovariš sta krenila v gostilno. Vünej je pritiskao mraz i do polnočnice je bilo še daleč.

Vstopila sta. Božično drevcesce je stalo v koti, svečke so gorele na njem i nekaj gostov je bilo v bližini.

„Dober večer! Le naprej, le naprej!“ — je podvoro gospodar.

Sela sta v nasproten kot i si naročila čaj.

„Jožek!“ — je začeo tovariš, „tak sem si želo biti doma na ta sveti večer.“

„Tüdi jaz sem si želeo. Mam dete i ženo. Ti jih nemaš, Lujz!“

Istina je, deteta i žene nemam. Mam samo mater. Stara je že. K božiči sem mogeo biti doma. Ovači ne bila vesela. O, znam, da je zdaj žalostna.“

Da, da, tüdi mojiva nesta veseliva. Žalostniva sta.“

Gostilničar je odpro radio. Prijetni zvoki božičnih pesmi so zadoneli po sobi. V ztrüjena i žalostna srca se je naseljavao mir, blaženi mir.

Pesem „Sveta noč, blažena noč“ je zaspevala operna pesmarica.

„Kak lepo!“ — je vzkričeno Jožek.

„O sveta noč, blažena noč!“ — je odgovoro tovariš.

Vüra je odbila edenajst. Jožek i tovariš sta ostala.

Demonstracije komunistov v Spliti.

V nedelo se je zbralo nad jezero oseb, štera vnožina je štelila vdreti na policijsko zgradbo i metala kamenje na policijo iz revolveri na njo strelala. Pol-

cija je odgovorila z streli. Vicko Buljanovič, znani komunist je mrtev, sedem drugih demonstrantov je ranjenih. Po streli je nastao navidezni mir.

Nemška oklopnica „Admiral Graf Spee“ je v zrak zletela.

Nemška oklopnica „Admiral Graf Spee“ je pred angleškimi ladjami odplavala v pristanišče v Montevideo. Urugvajska oblast njej je zapovedala, da po mednarodnom pravi mora v ponedeljek, 18. dec. zajtra ob 3 zapis-

titi pristanišče. Naj ladja ne pride v angleške roke, ki so jo čakale, se je moštvo preselilo na drugo nemško ladjo, oklopnico „Admiral Graf Spee“ je pa povelnik pišto v zrak i jo rajši potopio kak jo pa dao nasprotniki.

Bližanje med Jugoslavijov i Madjarskov.

Dr. Lazar Markovič, minister pravosodja je pozvan v Budapešt na predavanje. Minister je vabilo sprejeo i že januara odpotuje na Vogrsko. Sem pridete tudi dr. Cvetkovič i dr. Maček, da si vse potrebno pogovorijo naši i madjarski državniki za prijateljske pogodbe sklepanje med našov i madjarskov državov.

Demonstracije komunistov v Beogradu.

V Beligradu so komunisti napravili velike demonstracije. Vlada je napravila red i pod ključ djala voditele nemirov.

Nadzorstvo cen.

Vlada dela na uredbi, štera predpiše mere, kak se naj kontrolerajo cene, ka se ne bi brez zroka zdigavale.

Finci odporni.

Te mali, a junaški narod dela velike skrbi Rusom. Na ednoga mrtvoga Finca spadne deset Rusov. Finci so znova potopili edno rusko ladjo i nazaj zavzeli zgublene položaje.

Pritisk na Fince.

V petih mestaj napadajo Rusi Fince, a ti se junaško borijo. Na sredini je najhujši pritisk. Tu so se Finci tak junaško borili, da so vničili dva ruskiva polka.

Izjava Belgije.

V parlamenti Belgije je dana izjava, da če bi Nizozemsko napadnola Nemčija, bi njej šla Belgija na pomoč.

Borbe nad nemškimi otoki

Angleške ladje so napadnole Helgoland i druge nemške otoke. Srdita borba se je razvila med temi i nemškimi letali i obe stranki mata velike zgube.

„Ka Bog včini, vse prav včini! Kak je svetila svetloba nebeska pastrom i trem modrim sončnoga vzhoda zvezda, tak bo tudi vsem ljudem, ki bodo zavupali v žar Gospodove poti.“

Prišla sta do cerkve i vstopila. Bilo je v njej že vsepuno ljudi. Orgle so bučale v glasnih zvokih.

Zaspevali so zvonovi. Orgle so zaigrale: Sveta noč, blažena noč. Vsa cerkev se je zedinila v glasnoj pesmi, skupnosti velike krščanske družine.

„Gloria in exselsis“ — „Slava Bogi na višavah!“ je spevao duhovnik i odgovarjao pevski zbor na kori.

Cerkev je bila puna drobnih posvetkov, ki so žareli kak sunce. Z srca dva tovariša so tekle molitve. Za svojce, za dom, za blagoslov pol.

Polnočnica je minola. Ljudje so se sipali na ulice i se razkropili. „Kak se paščijo domo!“ je spregovoril Jožek. „O, kak so srečni! Obin pol i domačih šum je polubla. Domovi so skromni in puni skrivnosti. Drobnosti posveti migečajo prek pol. Vračajo se, paščijo se ljudje.“

„Tudi ti boš naskori prost, Jožek! Še mesec dni i boš šo. Šo boš, znam. Sree ti je zraslo

na pola i se ti bo pomirilo samo ob pogledi na nje. Lübi to zemlo, tovariši! Tudi jaz jo. Trepečemo, kda divja viher prek njih, objokavamo je, kda je toča vniči, smejemo se, kda je dež i sunce blagoslavlata. Hodimo po sveti, zapravlamo svoje moči indri. Nego prišoe bo čas, kda bomo vse sile posvetili samo skrbi domov na našoj zemli. Vupajmo! Sveta noč je nojco. Gotovo bo Bog slišao prošnje poniznih i potrebnih“.

„Prav gučiš, Lujz! Vrno se bom. Skleno sem nojco ob polnoči. Moram domo. Lübezen do žene, deteta, do domače grude me vleče domo. Ne čaka me obilnost. Naopak. Napor ino trūd me bota sprejavala i zadovolen bom. I to je zame bogastvo, to je zame sreča!“

„Daj ti Bog srečo!“ je pravo Lujz, voščo tovariši vesele svetke i zarino v sosedno vulico.

Jožek je stopao tiho po stopnicah gor. V srce njemi je legeo pokoj. Zavupao je svojo bolečino Bogi i bilo njemi je ležej.

Legeo je. V toploj sobici je trdo zaspao i senjao je od deteta, žene i kak so se ljudje paščili k polnočnici v farno cerkev doma i se raduvali zvononji domačih zvonov...

Glasi iz Slovenske Krajine.

Na znanje širitelom zavolo kalendarov. Vsem širitelom smo doposlali kalendare kak tudi vsem naročnikom, ki majo na posamezni naslov Marijin List ino so ga plačali. Vsaki letošnji naročnik Marijinoga Lista je dobo letošnji Kalendar Srca Jezušovoga. Več dobiti ne more. Kalendar dobijo naročniki Marijinoga lista za leto 1940., ar je kalendar za l. 1940. Naročniki Novin dobijo kalendar za polovično ceno, če do naročniki za l. 1940. Vsaki novi naročnik Marijinoga lista dobi kalendar brezplačno i vsaki novi naročnik Novin ga dobi za polovično ceno. Pazite na to širitelje. — Uprava Novin i Marijinoga Lista.

kožuhovine vseh vrst divjačine. Što ma kožuhovino, naj jo pošle v komisijo lovsko-prodajnoj organizaciji „Divja koža“ Ljubljana-Velesejem. Sezna pa mora biti blago resan prvovrstno, ar slabo pripravlene kože samo kvarijo ceno tudi dobroj kožuhovini.

Bogojina. Dne 12. dec. so bogojanski zvonovi zapeli tužno pesem. Vmro je iz Bogojine Maučec Franc, oča Maučec Joška, profesora na Celskoj gimnaziji. Sprevod je bio 14. dec. z velikov vdeležbov ljudi. V molitev naročnikov zročam pokojnoga dušo, g. profesori, bivsemi uredniki Novin i celoj rodbini naše iskreno sožalje.

Pozdrav iz Skoplja. Primate pozdrave iz Skoplja od Vugrinec Petra doma iz Kobilja, ki sam pri vojakaj pa več dečkov iz Sl. Krajine, šteri nosimo domovino v mladi srcaj v teškom vojaškom stani. Prečastiti gospod mi vam želemo dolgo let še živite i širite lepi domači tisk. Vam želemo vesele božične svetke i srečno novo leto. Naj vam Bog da zdrave i vesele svetke. Preč gospod, mi vojaki Sl. Krajine pošilamo pozdrave celoj Slov. Krajini. Želemo srečne i vesele božične svetke i novo leto posebno F. O. farama Kobilje i Bogojina i vsem roditelom. Vugrinec Peter iz Kobilja, Bojnec Jožef z Bogojine. Gerič Ludvik i Ošlaj Martin z Filovec, Varga Ivan z Strehovec.

Sveta noč, blažena noč.

Lendava. V nedelo, 17. decembra je blagoslovo g. dekan Jerič Ivan v družbi g. župnika Bakan Štefana i urednika Novin Klekl Jožefa hiša g. dr. Klara Franca, bivšega narodnoga poslanca. Družina g. dr. Klara se pri toj priliki posvetila Srči Jezušovomi.

Turnišče. Na prošnjo vernikov je premeščen vučiteo Žvan Andrej v Lendavo na meščansko šolo, kde vči tudi njegova gospa. Vsaki dobromisleči krščenik se veseli toj premestitvi, ar se razstepeni zakon s tem zdrži. Žena naj služi na ednom mestu, mož na drugom mestu, je ne priporočljivo, družina naj bo vkup.

Kantorske volitve v Lendavi se bodo vršile 27. decembra. Prošnjo so vložili trije gospodje kantorje, najmre: Tomori Ludvik od Grada, Doma Ludovik z Dobrovnik i Balažic Franc z Vel. Polane.

Odlikovanje. Z jugoslovanskov koronov 4. stopnje je odlikovan preč. g. Jerič Ivan, dekan v Turnišči za svoje velikansko narodno delo v korist Jugoslavije. Gospod dekan je nešteto krat bio v smrtnoj nevarnosti, gda se je borio za slobodno Slovensko Krajino. — Na odlikovanji iz srca čestitamo.

Velika Polana. Za svetek Brezmadežne je bila pri nas petdnevica, ki so jo vodili g. Törner Anton, salezijanec iz Veržeja. Petdnevica je nad vse lepo uspeha. Vse predge so bile dobro obiskane i tudi spovedali so se vsi farniki.

Martjanci. V predzadnoj številki je bio priobčeni članek pod naslovom „Zveza delovnoga ljudstva“, šteroga je podpisao med drugimi tudi Kühar Štefan iz Puconec. Popravlamo v teliko, da je svetnik kmetijske zbornice g. Kühar Štefan z Tešanovec, ne pa g. Kühar z Puconec.

Polana. Gospodinjski tečaj se vrši v Polani, čeravno ka ga skoro ne bi bilo. Na intervencijo g. Klekla pri g. bani pa je g. ban tečaj dovolio. Konča se 24. februara.

Dražba kožuhovine v Ljubljani. Kak vsako leto, bo tudi 22. januara 1940, to je prvi ponedeljek po Sv. Neži, v prostorih Ljubljanskoga velesejma dražba

Javna tajitev Boga. V „Jutri“, šte. 50 od 18. decembra piše v podlistki „Južne noči“ g. Godina Ferdinand sledeče: „Zdaj pa je (človek) ves prepreden z ono veliko tajinstveno silo, katere sploh ni. Ko posije sonce, te mine vse. Smejiš se še samemu sebi in ne veruješ v nič. Še o bogu dvomiš, o tistem bogu, ki je ustvaril vesoljstvo, ki je ustvaril zvezde in zemljo, na kateri je pač v neredu vse, kar je mogoče postaviti na glavo“. Ime dobrega Boga se piše z malim b i celi stavek je napad na vero i Boga. Jezuek njemi odpusti i pripelaj k jaslicam.

Vesele svetke i srečno novo leto žele z Francije Osko Anton z svojov sestrov v Vidoncih svojemi oči, materi, svaki i Vidonskoj veši. Istotak žele Forjan Anton z Domajinec svojim starišom, vsej rodbini, znancom i celoj Cankovskoj fari.

Odbor SKAD „Zavednosti“ nazzanja, da se bo vršil v četrtek dne 28. t. m. točno ob 9-ih dopoldne sestanek v „Martinišću“ v M. Soboti. Govorila bosta g. starešina Casar Franc o temi: „Protikumunistična fronta inteligence v Prekmurju“ in tov. Berden Pavel: „O tisku“. Ker gre za važne stvari i nujne odločitve, je sestanek za vse starešine in člane najstrožje obvezen.

O d b o r.

PISMA NAŠIH Z TŪJINE.

Lipič Franc z Dokležovja iz Francije. Vič. g. urednik! Vu imeni Jezusa i Marija vas najlepše pozdravljam, pa vam želem srečne i vesele božične svetke i veselo blagosloveno novo leto. Želem vam, da bi se še nešteto krat včakali teh veselih dnevoj v obilnom zdaravji i šče tak z Boga pomočjoj nadele skrbeli za svoje raztepene ovce po tujini. Novine i M. List redno v dabljam pa kalendar sam tudi dobo; za vse se vam toplo zahvalim. Prosim pošilajte mi ešče nadele tak. Naročnino vam pošlem za l. 1940. I tudi pozdravljam g. dekana Jeriča i g. plebanoša beltinskoga i g. Camplina, ar žali Bog, nemrejo več med nas iseljence, naj njim mali Jezuek sprosi obilo božega blagoslova, da bi se naskori vrnili nazaj k nam i bi nam bill nadale dušni pastir. Bom se spominao ž njih v molitvi i celo pri maloj Trezliki v Lisieux. Pozdravljam vse svoje domače, ženo, deco, mater bratjo, gasilsko četo i rojstno ves Dokležovje.

Ferčak Ivan, a St. Gervasy. Preč. g. urednik! Iz srca lübezni vas v imeni Jesusa i Marije prav lepo po-

Pokazao je svoje zobe. Na lepi članek Novin, naj trgovci ne zdigavlejo cen od blaga, šteroga so že vnojo časa pred tem kupili po niskoj ceni, je eden sledeči odgovor dao: Pope mrzim, čeravno verjem Boga i sam dober krščenik, je že tu čas da popom repe odrežemo, nedo se po svojih aotojaj vozili, nego bos i do vesi do vesi se potepali. — Komunisti majo te reči v svojem programu.

Gospodarski tečajji se bodo vršili po nalogi kral. banske uprave skupno s kmečkov zvezov v sledeči mestaj: 1) na Tišini 28. dec., 2) v Rakičani 29. dec. t. l., 3) v Bodonci 3. januara, 4) v Pečarovci 4. 5) v Martjanci 8. 6) v Rogaševci 10. 7) Šalovci 12. i 8) v Križevci dne 15. januara 1940. Predavanja bodo od 1 do pol 6 vüre popoldnevi. Za vsako predavanje je dooločeno z debatov vred 1 i pol vüre. Snov: 1. vüra vzreja mlade živine, 2. vüra Kulturno i socialno življenje slovenskoga kmeta, 3. Varvanje zdravja pri živini.

PROSVETA.

Bogojina. Naše Prosvetno društvo je priredilo „Miklavžev večer“ z jako lepim sporedom. Nastopijo so angelci in park. j. Posebno angelci so svoj nastop in petje lepo rešili. Nazadnje je pa še prišel sv. Miklavž, ki je obdaroval vse pridne. — Tudi praznik Brezmadežne smo proslavili na jako lepi način. Pri rani sveti maši je članstvo pristopilo k sv. obhajilu, pri pozni sv. maši je pa mešani zbor pod vodstvom g. Maučeca pel lepe Marijine pesmi. Zvečer ob 7. uri pa je bila akademija s sledečim sporedom: 1. Pesem „Za slavo Marije“ (pel je meš. zbor), 2. deklamacije, 3. govor, 4. igra „uslišana“ in nazadnje pesem „Je mrak končan“. Vse točke so bile zelo dobro rešene. Udeležba je bila pri obeh prireditvah polnoštevilna.

Nemška križarka „Köln“ potopljena.

Angleška podmornica je potopila nemško križarko Köln.

CENE

Jünci-biki od 3—4.25 Din, telice od 3—4 din, krave od 2.50—4 din, svinje debele 9 din, srednje 7.75 din za 1 kg žive teže. — Pšenica 170, ječmen 170, žito 150, oves 170, kukarca 160, graj 500, krumpiši 125, seno 125, slama 35 din. za 100 kg.

PENEZ

London 1 fünt 174—218 Din
Pariz 100 frankov 98—128
Newyork 100 dol 4423—5520
Nemška marka 14.20—14.40

Prešanje cigla

sprejem po hišah. Dnevno napravim 8—10.000 komadov z strojom. Včas i se lejko sklada.

Gál Franc, kovač Dolnja Lendava.

K odaji je hiža z verstvenim poslopjom v dobrom stani z sadovnjakom i njivov v Puconci i plüg loga v Mačkovci. Naslov: Ficko Franc, Puconci 65.

Pošta.

Benkič Jozefa, Magnicourt. Od doma sprejeli 140 din. naročnino, s tem je za l. 1939 i 1940 vse plačano. Kalendar poslali. — Iz Francije sprejeli naročnino od sledečih: Balažic Marija, Farouville 109.25 din, Škerbenta Martin, Giramont 44.50 din.

Razgled po katoličanskem sveti

Španski mučeniki. Na Montseratu pri Senori Tort-i sta se skrila barcelonski škof i njegov tajnik, kda so v Barceloni zavlada rdeči. Pet mesecov sta živela skritiva i mešivala v zasloni kapelici. Rdeči so zvedili za njeva i jiva aretirali. Pri hišnoj preiskavi je Senor Tort sprevaljao vojake, ar je sluto, da bodo skušali Najsvetejšega oskruniti. To bi se tudi zgodilo, če njim ne bi z ostrim glasom zapovedao, naj se Najsvetejšega ne dotikajo. Senor Tort je pozvao svoje domače i je obhajao. Z zadnjov sv. hoštijov je obhajao svojega petletnega sinčka, ki je na pitanje, če verje, da je pod tov podobov krüha Jezus nazoči, odgovoro, da verje. Nato so rdeči še Torta aretirali i so vsi trije bili isti den kronani z mučeniškov kronov.

Spreobrnjeni revolucionar. Dr. Andrej Ovejero, vseučiliški profesor na madridskom vseučilišči, ki je bio eden izmed duševnih očov španske rdeče revolucije, se je spreobrnio i javno izpovedao svojo vero. Priznao je, da je živo prle v zmoti, ar ne poznao navuka sv. Cerkve. Zdaj ga pozna i verje v njega.

Ostanki sv. Pashala Bajlona, patrona evharističnoga češčenja, so bili na čudni način rešeni. Rdeči so cerkev v Villareal, ki je bila posvečena njemu na čast i kde so se ostanki nahajali, vžgali. Eden izmed njih pa se je vrno i potegno škrinjico z ostanki nepoškodüvano iz ognja. Zdaj bo v Villareali zozidana njemu na čast še veličastnejša cerkev, kam bodo prenesli sv. ostanke.

Za mir na sveti je darüvala svoje življenje nekdi v Istri 24 letna Olga Božeglav, sirota brez staršov. Bila je težko betežna i je svoje mlado življenje po zgledi sv. Oče Pija XI. darüvala za mir, ki je sveti tak jako potreben.

Sovjeti izklüčeni iz društva Zveze narodov.

Na predlog Jüžnoamerikanskih držav je svet Zveze narodov izgnao ruske boljševike iz društva Zveze narodov. Jüžnoamerikanske države so sklenile i sveti naznanile, da izstopijo iz društva zveze narodov, če se Rusija ne izklüči. Izmed nazočih zastopnikov 40 držav je 36 glasalo za izklüčitev, štiri države pa neso glasale. Te so Grčija, Jugoslavija, Finska i Kitajska. S tem je roparski napad Rusije na malo Finsko obsojen i pri novoj Europi, štera nastane gotovo po boji, bo nosila roparska boljševiška država teške posledice.

Boji na Finskem

Rusi poročajo, da so že prek sto kilometrov notri na Finskem i so Finsko že razklali na dvoje, da ne bo mogla iz Švedske i Norveške dobivati živeža. Finci pa javljajo, da so sovražnika prek meje pognali pri Ladoškom jezeri, rusko vojsko premagali, dosta Rusov zgrabili i stopili na ruska tla i se paščijo proti murmanskoj železnici, štera dovažja rusko vojsko, da bi jo do rok dobili.

Bitka v jüžnom Atlanskem morji.

Tri male angleške križarke so napadnole veliko nemško bojno ladjo „Admiral graf von Spee“. Bojno ladjo so teško ranile tri križarke i je mogla pobegniti v pristanišče Urugvajске države v Montevideo. Eden angleški hajov je dobo menše poškodebe. Angleške ladje zdaj čakajo na nemško, gda se gene, da jo te napadnejo.

* M ü r a . *

Večkrat nam je Müra zakrila svoj prijazen obraz; kak srebrni pojas zaročenke se ovija niz njenih valov okoli baržunastih, zelenih bregov kre mürskih nizov. Pa ne vsikdar.

Kak vojské razbesnelih cumpnic je vdrila telikokrat prek svojih bregov, zalijala s svojim rjavim valovjom majuške rastline. Müra ma dva obraza. Lani i deloma tudi letos je pokazala groznoga. Vzeli smo njoj njeno zemlo, zaj jo je prišla terjat nazaj, pokazala nam je meje, kak daleč je njeno. Pravo bi, poslala nam je žakucijo.

Na mestaj je skopala, indri zasipala, vsešerom pa zblatila, gde je hodila. O, ti srebrna Müra iz pesmi i pripovesti, nad šterov se tak čarobno veseli v svetli večeraj prijazen dedek mesec, ki je zadovolen z vsem, ki je stari, pa se smeje kak zadovolno dete, kakša si to gratala! Kak ogromna skališana prasica si z nešetimi blatnimi prasci vdrila po ravnini. O, ti Müra, ka si nam to včinila! Strahotna so tista leta, kda zdivaš. Nesrečna leta 1874, 1916, 1938—1939.

Od ked ta vnožina vode? Daleč v nemški planinaj izvira Müra, večni led i sneg stojita ob njenoj zibeli, snežnica je njeno mleko, s šterov ona žive i od štere raste. Po zimaj spadne po goraj ogromno snega. Gda pri nas spadne sneg na pol golnic, na golo zemlo pa že več ne sneži, te radijska poročila znajo praviti, ka je v planinaj spadnole na stari sneg dva metra novoga i šče vedno sneži. Od septembra do aprila sneg.

Topeo jug i sprotolešnje sunce v začetki maja se zaženeta v planinsko zimo i z neverjetnov hitrostjov raztopita ledene i snežene küpe. I Müra se zača nadüvati, nadüvlejo se tudi njene nešetiti pritoki. Müra razste, i tak nastopijo vsakoletne majuške povodni.

Lani pa je nastopila nesreča. K snežnici se je pridružilo šče vodovje celotedenskoga toploga deždžovja, dvojeva vodovja Müra ne mogla obdržati, voda si je mogla iskati odtok zvün strüge, čiduže več vode se je moglo razlejeti, čiduže bole na široko.

Od lžakovca niže Müra ne regulirana, teče v nešetiti ovinkaj i kotaj, štere njoj ne dopüstitijo rednoga odtoka, velikanske vnožine vode zastajajo i se razlevajo. Vsakoletne škode idejo v milijone. Lüdje majo plodne njive, izvrstne travnike, pa stradajo, tudi živina strada, ar njim voda vzeme krüj i krmo.

Pa ne je samo neregulirana Müra kriva, ka se voda tak daleč razlije.

Vodo bi se lejko stavilo, ka ne bi šla tak daleč naravno, pa so lüdje ne zato. Ne brigajo se, nega vole do dela i ne lübezni do bližnjega. Največ je pa krivo, ka lüdje mislijo, ka to ne mogoče napraviti. Ne vörjejo sami sebi. Vörjejo v božo pomoč, to je v drugo polovico narodnoga pregovora, ki pravi, ka de ti Bog pomagao. Mislim, ka vsi znamo, ka pravi pregovor v svojoj prvjoj polovici. Pa ga zato celoga zapišem. Nej zato, ka ga nebi znali, liki zato, ka si ga tak trdno v glavo zabijemo, ka ga v nikši prilikaj ne pozabimo, pa ka mo se v časaj nesreč i nevol ravnali po njem, ka de nam trden fundament v čarni dnevaj. Te pa čüjmo: Pomagaj si sam i Bog de ti pomagao.

Bürali so v Veržeji, bürali so v Doklešovji, pa ka je pomagalo? Nikaj! Pa znate, ka zaj pravijo? Ka nedo več bürali. Majo prav. Naj voda teče, gde šče, naj zblati kak njoj je vola,

naj podere hišo, štero na piki ma, pa svinje naj ostanejo v livaj, živina v štali, drva naj plavajo, človek pa, ki ga voda obkoli, naj nejde vö z vode, naj čaka, ka ga zalije ali pa telko rasladi, ka njemu srce henja, te pa circum, dederunt... Tak je najčednej! Ti lübi Mörcar se pa potroštaj z narodnim zdihlajom: „Naj vse vküp vr... vzeme!“ To zdihavli noč pa den, pa li gledaj kak Müra hodi na pašo na tvoja pola, pa lopato i motiko s šmirglin paperom spucaj, z finim oljov notri namaži i zakleni v omar k svetešnjomi gvanti. Bog vari, ka bi k Müri neso, železo zna zjaviti, ka de pa te?! Pa kda de povoden, ne stoj pri vodi, ka se nej preveč zmantrao; prinesi z domi blazino ali kaj drugoga pa sejdij! Ne pozabi zdihavati tisto, ka sam ti že priporočao.

Tak je tudi dobro, kak so v lžakovci edni napravili. Z vekšega so bili organizirani lüdje, šteri nosijo šarže, pa se šče jako držijo za nje.

Na šürko i velko vam nebom toga pripovedavao, ka je prenoro i pregrdo. Vekši deo vesi je precij visiko, ka njim navadna povoden nemre do živoga. Zato so tudi nej pripravljeni na navadno povoden, pa so

Jezušek verjem, da si pravi Bog, molim te.

tudi ne vajeni se je braniti. Ovi pa, ka so bliže Müre na dnikaj, pa majo nasip kredi, šteri zadostüje za menšo povoden. Zdaj je pa ne zadostüvao, zato so ga zdigavali. Razbobnana je bilo, ka pride izredno velka povoden, pa naj vsaki pride s škerjov na nevarno mesto braniti. Odzvala se je šola z decov, pa par odrasli, ovi so pa samo gledali pa se posmejavali; kda je pa voda zrasla, pa začala tečti na njive pa proti hišam, so bežali domo pa začali braniti svojo lastnino, kak so vidli ove druge. Tak si vi to mislite, pa vsaki pameten i dober človek bi to mislo. Da je pa to ne tak bilo. Šli so pa so podrli narejeni nasip, ka je voda vse zalijala.

Prosim Vas, lüdje, šteri trpite od mürske poplave, ite pa poglednite, gde ma povoden svojo pot. Samo s tem mislenjom nete gledat, ka tu pomoči nega. Mislite si, ka je pomoč, ka roke tisto včinijo, ka se očan vnoža. Ne šparati z delom. Spomnite se, ka ste vidli velke hrame, visike torne, duge lore, breges skoz zvrstane, visiko zemlo nasipano, globoko skopano, mogočna i velikanska dela, štera bi si mislo, ka je čüdež stvoro ali pa so je orjašje delali. Pa ne. Takši navadni lüdje so to vse napravili, kad smo mi ovi, s takšov lopatov i motikov, z ravno takšimi žüli i mokrimi hrbti, ka je mi mamo.

Što pa to plača? Naj banovina plača! Naj plača, či šče, pa či ma peneze, je sam ne proti, či vas što plača. Jes bom tudi z lopatov poleg, pa či de kakša colinga, se tudi ne bom vö gučao, pa te mene tudi drugi plača, či bo čeravno sebi delo. Tü svaje nega, pa apelacije ne.

Ne zamerite mi, či bom vam zdaj nekaj ččista drugoga pisao. Na konci te vidli, ka je ravno potrebno tak, kak bo.

Vu ednoj občinskoižiži so bili zbrani občinski možje, tajnik, ordinanc pa tak dale. Sami dobri kadilci. Eden med njimi, bistra glava pa dugi jezik, i je odpro okno, bilo je konec aprila, pa gledao nad okno. Te pa ga eden pitao, ka tak gleda. „Ja, či bi dimnikar prišeo, ka bi malo pisarno omeo!“ Pa gleda, dele, te pa dene: „Oj lepota, falaček nebes, kak to krasno cvete.“

Vsi so šli k okni, pa so gledali nekši visiki rožni grm, ki je bio pun nebesko lepi rož, rajsko dišeči i pun včelic. Vsi so mučali i se tak čüdivali.

Te se je pa oglaso tajnik: „Jes hodim petnajst let večkrat dnevno tü, pa san šče nikdar toga ne vido i more priti z drugje vesi odbornik, ka mi to lepoto pokaže.“

Vište, to je tisto. Ka človeka vsakši den v nos drega, ravno tistoga ne vidi, nanč svojega nosa ne vidi, či ga gli pri očaj ma.

Te pa ne mrmrajte, poplavlenci, či mo si gučali od tistoga, ka nas vse vnos drega pa ne vidimo.

Nede nikša pripovest, liki navodilo za računanje.

Voda ti plavi popluga senožeti. Si plačao od nje dinarov telko. Si krtovinjeke razvlačo, računaj v penezaj i zapiši, si gnoj pripelo, zračunaj kelko bi koštalo delo. Te ti voda poplavi, zblati, moreš kositi i strani spravlati, si zračunaj i zapiši. To vse delo je zgübleno, si zabadao delao pa nemaš nikaj.

Maš poplavno njivo, pa san delaš vse pri svojem. Računaj tak, da bi mogeo seme, gnoj, težaka, foringo nekomi plačati. Svoje dneve si zračunaj, kelko bi zneslo. Voda poplavi, je vse zgübleno. Šče več.

Zdaj pa se zberte vsi poplavlenci, pa poglednite, kelko dela bi bilo z nasipi, takšimi, šteri do zadosta močni i visiki, sposobni preprečiti poplavno škodo. Tisto delo, kelko bi potrebno bilo, zračunaj vsaki po trgovskom načini.

Po tom pa primerjaj, pa boš vido, ka se zplača bürati pred povodnov, sezna, nej te, kda voda že v gut teče.

Či se vse ovo delo splača, po tjezen dni po njivi oditi, pa stroške meti, ti račun pokaže, ka se splača tü tjezen dni lopato meti v rokajpa Müro strajüvati.

Tü trbej banovino samo telko, ka se da podlaga v predpisaj i zakonaj za strahüvanje tistih, šteri radi z delom šparajo, ali nemajo pameti, drugomi fali lübezen do bližnjega i tak dale.

Pa či bi telko dala, ka bi si poplavlenci krüh küpili, kde bi to delali, ka lačen žmetno dela, ham, ham, je pa voda zela.

Kda de znabiti što od toga kaj razpravlao, bi zato jes tudi rad poleg bio, ka bi povedao svoje misljenje. Sam ne zabiti človek pa precij trde nature.

Sirmak sam tudi, pa či mi banovina za tiste dni krüh küpi pa cigaretne de mi držala, ne bom čemerem, zato ka sam jes tudi poplavljeni, ešče te tudi, gda nega povodni.

Vaška lipa v Markovcih.

Lipa cvetoča, dišeče drevo, vrh tvoj ponosno se dviga v nebo, z vonjem častiš, zahvaljuješ Očeta, ki te preživljal premnoga je leta.

Fari najlepši si ti spomenik, starih Slovavov ti verni branik, ti si besede slovenske glasilo, bila pradedom si v žeji hladilo.

Starček si v zimi nalival je čaj, fantič je vriskal, ko cvetel je maj, gledale tvoje so veje farane, svate vesele in godce skup zbrane.

Mirno krog tebe zdaj snivajo sen, ti jih iz grobov ne kličeš nič ven, spavajte sladko krog mene farani, čreda v domačij ste zemlji mi zbrani.

Lipa, cvetoča, dišeče drevo, slušaš iz cerkve ti petje lepo, babica stara molitve šepče, gledaš v oltarju v čast Kristušu sveče.

Veja ti vsaka pobožno šušlja, slušala sleherni spev si zvonja, ko zvečer „Zdravo Marijo“ zvonijo, veje še tvoje svoj spev ponovijo.

Lipa, še kakšne spomine imaš, bajke čarobne, mar pravljice znaš? da bi ti znala nam pisat v „Novine“, kakšen kos brala bi nam zgodovine?

Lipa govori, opiši nam čas, kaj pred sto leti je bilo pri nas, in še nazaj za let petsto in eden mladi rod tvojih je zgodb radoveden.

Vaških otrok kot čebelični roj, s ptički posedli so, peli z menoj, radi so starci krog mene se zbrali, vse smo novosti pred mašo skramljali.

Hudi so bili nam časi zares, solze pregrenke so šle do nebes, Kruci in Turki so tukaj drveli, materam dobrim kruh, žito so vzeli.

Lipa, jaz stala sem tu njim v dokaz, da smo Slovani, sem prosila jaz, cerkev požgali so, plenili, klali, vero in jezik brezsrčno psovali.

Gledam pred sabo še strumne vrste, kam naše fante junaške podé, dečico zlato naprej so peljali, s sabo na Turško Slovence odgnali.

Gori na Klanec, v prijazne Čepince, paša sam gnal je plen, — turške novince, zbogom ti lipica, nič več nazaj, zbogom za vselej, domači moj kraj.

Lipa cvetoča, dišeče drevo, žalostno godbo nam čuvaš skrbno; ali kaj veš nam o Luthrovi zori, kako si takrat šušljala, govori.

Davni so časi že ti za menoj, onkraj potoka se ustavil je boj, kjer nam ob cerkvi log potok napaja, tam se ustavila verska je svaja.

Deblo košato si stalo kot grad, narod okrog tebe je stal dobrih nad, res obdržala si z mejo uporno, vernike svoje in cerkev prevzorno.

Lipa, ti trdno stojiš kakor hrast, čuvaš, da zemlja ostane nam last, zbujaš spomine o besni togoti, poj nam, poj pesem o večni Lepoti.

Meni izpolni pa skromno željo, ko me na cintor v dom zadnji neso, vejico tvojo na srce mi deni, ti mi nad tratico cveti, zeleni.

Naj te na veke Bog hrani, živi, pozne rodove boš gledala ti, sonce naj cvetje obseva ti žarko, čuva faranom te gazda svet Marko!

Zalar Marija.

Službena naznanila

Sresko načelstvo M. Sobota.

Lastniki motornih vozil in obratnih motorjev se opozarjajo na naredbo ministrtva trgovine in industrije z dne 27. novembra 1939 III, br. 47862, o omejitvi prodaje tekočega goriva in prometa z motornimi vozili, ki je objavljena v Službenih Novinah z dne 28. novembra 1939 št. 273-XCIV. Naredba je stopila po čl. 7 v veljavo dne 30. novembra 1939.

Lastniki motornih vozil predložijo prijave po obrazcih, ki jih prejmejo na sreskem načelstvu do 10. dec. 1939, lastniki obratnih motorjev pa do 20. dec. 1939.

Prijave so takse proste, za tiskovino pa je plačati po 1 din.

Sres. nač.: Dr. Bratina.

Sresko načelstvo v Lendavi in v M. Soboti.

Vsem občanom! Razglasite takoj vsem občanajem, de se bude na osnovi po ministrtvu trgovine in industrije, osreanji upravi za mere in dragocene kovine v Beogradu z dne 18. jan. 1939 št. 44 odobrenega delavnega programa vršilo pregledovanje in žigosanje sodov pri postajah za kontrolo sodov kakor sledi:

V M. Soboti, dne	10. in 11. jan. 1940.
	7. in 8. febr. „
	6. in 7. marca „
V Genterovcih,	12. in 13. jan. „
	9. in 10. febr. „
	8. in 9. marca „
V G. Radgoni,	8. in 9. jan. „
	5. in 6. febr. „
	4. in 5. marca „

Sres. nač.: M. Grabrijan in dr. Bratina.

Naročniki prečitajte dobro ta pravila. Na konci povemo, za koj se ide.

Pravila tiskovnega društva K. A. v Slov. Krajini.

I. Ime društva.

§ 1. Društvo se imenuje Tiskovno društvo KA v Slovenski Krajini.

II. namen in sredstva društva.

§ 2. Namen društva je izdati in širiti tisk v duhu kat. akcije. Društveni tisk rešuje razen verskih vprašanj tudi socialna, politična in splošno kulturna vprašanja na podlagi Kristusovih verskonravnih nauk in se ne veže na nobeno politično stranko.

§ 3. Društvu služijo v dosego namena sledeča sredstva:

1. društveno glasilo mesečnik „Marijin list“, ki že od leta 1904. izhaja v Slov. Krajini,
2. tednik „Novine“,
3. drugi tisk v smislu svojih pravil.

§ 4. Društvo se vzdržuje z naročnino listov in darovi.

III. Člani.

Član društva postane le katoličan s tem, da si naroči vsaj društveno glasilo.

§ 5. Člani so dvojni:

- A. delovni,
- B. podporni.

A. delovni člani so: 1. ravnatelj, 2. uredniki društvenih listov, 3. sodruštveni listov, ki jih društvo izdaja.

B. Podporni člani so: 1. širitelji, 2. dopisniki, 3. kat. naročniki.

§ 6. A. Delovni člani.

1. Ravnatelj more postati le vzoren in sposoben duhovnik, katerega izvoli odbor z večino glasov. Voli se za dobo šestih let in po preteku poslovne dobe more biti ponovno izvoljen.

2. Uredniki društvenih listov morejo postati le praktični katoličani, od odbora izvoljeni, ki se pismeno zavežejo, da bodo delovali v smislu društvenih pravil.

3. Sotrudnik je član, ki pri društvenem tisku stalno s članki sodeluje in je kot tak od odbora priznan ter zabeležen v imeniku sotrudnikov.

B. Podporni člani.

1. Širitelj je od odbora izbran poverjenik društvenega tiska za določeni okoliš (vas, fara i. t. d.). Širitelj dobi od odbora širiteljsko legitimacijo in je zabeležen v imeniku širiteljev. Za njegov okoliš prihaja društveni tisk skupno na njegov naslov.

2. Dopisnik je od odbora priznan član, ki stalno poroča dnevne novice v društveni tisk. Vsak dopisnik je vpisan v imenik dopisnikov in dobi od odbora posebno legitimacijo.

3. Naročniki so dvojni:

- a) redni,
- b) izredni.

Redni se smatrajo katoliški naročniki in edino ti so pravi člani društva.

K izrednim članom se prištevajo drugoverski naročniki društvenih listov.

§ 7. Člana, ki nasprotuje društvenemu namenu, sme odbor izključiti. Odbor izključuje člane z večino glasov po trikratnem predhodnem ravnateljevem pismenem opominu. Izključeni član se more pritožiti tekom osmih dni na občni zbor.

§ 8. IV. Dolžnosti članov.

Dolžnost članov je:

1. Živeti praktično krščansko življenje,
2. širiti društveni tisk.

§ 9. V. Društveni organi.

Društvena organa sta:

1. odbor, 2. občni zbor.

Odbor tvorijo delovni člani, namreč: a) ravnatelj, b) uredniki, c) sotrudniki.

§ 10. Odbor skliče ravnatelj in mu predseduje. Sklicuje se mesečno ali vsaj četrtletno. Odborove seje vodi ravnatelj oziroma njegov namestnik. V slučaju, da ravnatelj ne more voditi poslov, mu odbor izvoli enega namestnika izmed članov odbora s pristankom ravnatelja. Za veljavnost odborovih sklepov se zahteva pristanek absolutne večine navzočih odbornikov. Pri enakem številu glasov odločuje ravnatelj glas.

§ 11. Delo odbora.

1. Srejeva nove delovne člane z dvetretjinsko večino in določuje širitelje ter dopisnike,
2. vodi imenike sotrudnikov, širiteljev in dopisnikov,
3. oskrbuje društveno premoženje,
4. podaja letne račune,
5. izvršuje sklepe občnega zbora.

6. skrbi za napredek in razvoj društva po pravilih,
7. deli čisti dobiček v namene določene po pravilih,
8. izvoli dva preglednika za dobo dveh let, ki skupno z ravnateljem vodijo evidenco nad društvenim delom,
9. dovoljuje honorarje v potrebi, predvsem urednikom.

§ 12. Odbor je sklepčen, ako so bili povabljeni k seji vsi odborniki in je navzoča nadpolovična večina vseh odbornikov. Odborovi sklepi so veljavni, če jih sprejme nadpolovična večina navzočih odbornikov.

O vsaki seji se mora sestaviti zapisnik, ki obsega vse odborove sklepe. Zapisnikar se določuje vsakokrat posebej za odborove seje, kakor za občni zbor.

§ 13. VI. Ravnatelj.

Ravnatelj vodi društvo, ga zastopa na zunaj, predseduje občnim zborom, skrbi, da se izvršujejo sklepi odborovih sej. S pomočjo dveh preglednikov vodi evidenco nad društvenim premoženjem.

§ 14. VII. Občni zbor.

Občni zbor tvorijo: vsi delovni člani, legitimirani širitelji ter legitimirani dopisniki.

Predloge za občni zbor morajo člani izročiti vsaj osem dni prej ravnatelju.

Redni občni zbor sklicuje ravnatelj vsako leto enkrat, če je zadržan pa njegov namestnik.

Izredni občni zbor skliče ravnatelj, kadar to zahteva dvetretjinska večina odbora.

§ 15. Delo občnega zbora.

1. Rešuje prizive proti izključitvi članov,
2. potrjuje račune,
3. podvzema agitacijo za širjenje društvenega tiska.

§ 16. Sklepčnost občnega zbora.

Občni zbor je sklepčen, če je navzoča nadpolovična večina članov, ki tvorijo občni zbor. Pol ure pozneje je občni zbor sklepčen v vsakem oziru, z istim dnevnim redom in v istem prostoru.

Dan, ura, kraj in spored občnega zbora se mora objaviti članom vsaj en mesec prej v društvenem tisku.

VIII. Članstvo preneha.

§ 17. 1. Ako preneha biti naročnik društvenega tiska, 2. z izključitvijo, 3. s smrtjo.

IX.

§ 18. Delo v društvu je brezplačno, poravnajo se samo de-

janski izdatki in upravni stroški, kakor stanarina, razsvetljava, kurjava, pisarniške potrebščine, poštnina in slično pri urejevanju, dopisovanju in širjenju društvenega tiska. V slučaju potrebe dobe uredniki in drugi primerno dogovorjeno nagrado za preživljanje.

X. Imovina.

§ 19. Društvo ima pravico do imovine, ki jo upravlja odbor in je odgovoren zanjo pred zakonom. V slučaju razpusta razdeli odbor imovino v namene po pravilih določene.

XI. Čisti dobiček.

§ 20. Odbor razdeljuje čisti dobiček v sledeče namene:

1. sklad društva, 2. hiša duhov. vaj v Slov. Krajini, 3. Dom sv. Frančiška v Črensovcih in v Soboti, ter sirotišnica deteta Marijike v Trnrišču in Martinišče v Soboti, 4. misijoni, 5. reveži, 6. revno dijaštvo, 7. drugi dobrodelni nameni (n. pr. podpora članov v slučaju nesreče).

XII. Ugodnosti članov.

§ 21. A) Za žive člane:

1. Brezplačni nasveti, 2. podpora v slučaju nesreče (po možnosti), 3. dobi društveni tisk cenene, o čemer sklepa društveni odbor, 4. za nje se služi sv. ma-

Sestanek naših izseljencev v Franciji.

ša na god Angelov varuhov in na god sv. Ivana Boska.

B) Za mrtve člane: se služijo svete maše osmi dan godov je Angelov varuhov in sv. Ivana Boska.

XIII. Posebni oziri.

§ 22. Društvo bo med drugim posvečalo posebno pažnjo:

1. našim domačim misijonarjem in njihovem delovanju, 2. prizadevanju, da čimprej dosežeta čast oltarja božja služabnika Anton Martin Slomšek in Friderik Baraga.

XIV. Zaščitniki društva.

§ 23. Zaščitniki društva so: Angeli varuhi in sv. Ivan Bosko. Štev. 979.

Videl Lavantinski knezoškofijski ordinarijat v Mariboru, dne 2. maja 1935.

Po naročilu prevz. g. škofa in ap. administratorja:

Mesto pečata Dr. Vraber Maks ravn. pis.

Dragi naročniki! To so pravila katoličanskega tiskovnega društva za Slovensko Krajino. Že pred štirimi letami je ta pravila, štera so sestavili duhovniki Slovenske Krajine, odobrila višja cerkvena oblast.

Zdaj, gda se brezverstvo s svojimi zavezniki na vse mogoče načine trudi, da podkopa vero i jakostno življenje v dušaj, je napačno čas, da se zdignejo vsi, ki majo še iskrico lübezni do Jezüsa, za obrambo vere i jakostnoga življenja po dobrom tiski.

Najprimernejše darilo...

Bliža se božič in Novo leto. Kakor vsako leto, si bodo tudi letos sodruštveni prijatelji in znanci poklanjali darila. Zlasti starši se bodo potrudili, da bi svojim otrokom dali čim lepše in boljše reči.

Eni smatrajo, da so za otroke najbolj prikladna darila igrače, drugi pa dajo prednost sladkarijam. Prave vrednosti pa nimajo niti igrače, niti sladkarije, ampak najbolj primerna darila

Nišče, najbolje zgrizeni protivnik pravice ne more tajiti, da Novine i Marijin List ne bi bila popolnoma puniva krščanske misli. Nasprotno, vsaki, ki pozna duha Novin i Marijinoga Lista priznava, da sta teva lista s krščanskim duhom na vodilnom mestu. Cerkveni, pa svecki krogi i naš veren kmečki narod so neštetokrat povdarili pismeno i z rečjov, da teva lista po pravoy poti vodita naš narod i sta od prve do zadnje črke popolnoma krščanskiva. Ste že večkrat šteli pohvalo samoga prezvišenoga, gospoda knezoškofa i apostolskoga administratora Slovenske Krajine. Predlani, gda so bili povabljeni na proslavo 20 letnice osloboditve Slovenske Krajine, so se Prezvišeni pred urednikom Novin i g. Zadravec Matjašov, črensovskim plebanošom nad vse pohvalno izrazili od Novin: „dobar krščanski list, krasni so njegovi članki“.

Naj tej listi gorostanejo i naj so vsikdar pravoga krščanskoga duha, se je to tiskovno društvo nastavilo. Zove se društvo KA, to je Katoliške akcije. Katoliška akcija je katoličansko življenje. Ar listi to življenje širijo na vseh potaj javnoga i s zasebnoga življenja, zato so v službi kat. akcije. Ne potrebno, ka bi

Poštujte narod.

Tistim, ki delajo za odcepitev Slov. Krajine od Slovenije.

Poštujte narod vsi Vi, ki ste prišli med njega i živete od njegovih žülnatih rok ali kakkoli nakanite živeti. Poštujte te slovenski rod, ki je vnoga stoletja zaničüvani, tlačeni znao očuvati sebi i svojim potomcom to grüdo, te kotiček, šteroga s ponosom imenujemo dnes „Slov. Krajina“.

Skažite njemi zahvalo tüdi Vi bežiji, ki drčete okoli pred volitvami i trüplete po dveraj toga naroda i ponüvlete svojo modrost i svojo staro kramo kak novo i edino rešüvajočo.

Pregovora „Svoje čüvaj, tüje poštüj“ se drčte tüdi Vi, ki ste prišli med nas najgostejše naseljeni, najpotrebnejši, najsiromaškejši rod cele širne domovine, ino ste njemi zeli jezero let čüvano grüdo, štero je obvarvao slovensko i rodno od vsej tühin-cov za Vas, ne domače lüdske koloniste, za Vas dobrovolce, za vse, ki ste za Vaše trüde sprejeli plačo, a rodi, ki jo je verno skoz stoletja čüvao, je ostala nezahvalnost i trpljenje, krüh si pa naj išče v mrzloy tüjini.

Tüdi Vi, ki ste za sebe loši gospodarje, ki mate nesrečne roke, v vaših rokaj, Vam pa požar ožari tüdi zeleno vejko, se neponüvlite preveč z Vašov pomočjov. Bojte prepričani, ka de te rod brez Vas znao, ravnatak kak do zdaj, gospodariti, braniti, čüvati svoje telovne ali düševne dobrote, ar je zdrava veja slovenskoga stebila.

Ne trüde se, ne motite ga, tem več z poštüvanjom vzdignite krščak pred njim z velkov žalostjov v srci, ka Vam je dragi Bog ne dopüsto postati kotriga toga slovenskoga roda v Slovenskoj Krajini.

Kak skažete zahvalo vsi Vi za dobroto, ka že leta i leta lejko živete pri tom rodi? Kak poštüvanje?

Mogoče z lažjov? Mogoče z Vašim krivim evangeliumom? Mogoče z kušnjami, doblenimi pri zgübi lastnoga gospodarstva? Mogoče z mastnim, mejkim, sladkim jezikom? Ne.

Pokojni grof Tisa, vogrski ministerski predsednik, je prej ednok povedao, ka dokeč de na Hrvackom kukurca rasla, najde vsigdar svinje, štere do jo jemale iz njegovih rok. Pitamo, ali ne dnes takših ostrizov—prascov, ki hodijo na Hrvacko k Mački trüskat kukorco? Ali nam tej spravljajo poštenje? Ne.

Poštüvanje i zahvalnost skaže tomi našemi rodi samo tisti, ki se zaveda, ka je njegov sin, ka ž njega žive i za njega, ki poštüje te rod ino njemi pomaga z delom i samo z delom düševnim ali ročnim.

Pri volitvaj pa tak skaže zahvalnost tüdi vsakši kolonist, dobrovolc ali priseljenc, ka de poštüvao slobodno volo toga roda, ki je prvinec tü tüdi v pravica, ne samo v düžnosti. Za to naj nišče takši ne ponüvle sebe preveč za voje ali rešitela, za namestnika ali kandidata.

Nepozabte, ka se sneha po hiži vrže, dekla pa po vertinji.

Tisti pa, ki hodijo k Mački po kukurco ali v hrvacke gošče na žeržalod, naj znajo, ka so spodobni fitici, šteroj pravimo hupkač. Tem naj zaveden Slovenec ne sega v roko tak, kak deca ne sega hupkači v gnezdo.

AC.

so tista, od katerih imajo obdarovanci tüdi v bodočnosti korist.

Eno najprimernejših daril za božič ali novo leto je zavarovalna policia „Karitas“. Ta policia obdarovancem ne bo v veselje samo nekaj dni, temveč vsa leta, dokler jim ne prinese tiste koristi, ki jo od nje pričakujejo.

Kdor bo hotel dati komu v resnici koristno darilo, mu bo dal policio zavarovanja „Karitas“.

„Karitas“ zavaruje doto, starostno poskrbo in posmrtnino. V vsakem

primeru nudi svojim zavarovancem ugodnosti, kakkršnih pri drugih zavarovanih ni. Pri „Karitas“ se je v teku 9 let njenega obstoja zavarovalo nad 32,000 oseb. Druga zavarovanja ne morejo pokazati tako izrednega uspeha.

Obrnite se takoj na vodstvo „Karitas“ v Mariboru (Orožnova u. 8.) ali na njene zastopnike po žüpnihaj (v Slovenski Krajini pa na ga Jožico Skalar v M. Soboti in g. Zver Jožefa, tajnika posojilnice v Črensovcih) in uredite vse potrebno.

Žena in dom.

Božič in gospodinja.

Ko se bližajo božični svetki, ima žena, mati polne roke dela. Treba posnažiti vso hišo, treba, da bo vse oprano in toplo odeto, treba tudi, da vsa hiša diši po svetkih, najbolj pa morajo dišati potice (povitice). To je stara navada, tako je bilo, ko so tukaj virtovali mati, babica, prababica in še za sto in tristo let nazaj. To zahtevajo pobožna čustva gospodinjne same, to zahteva mož z vso pravico od svoje žene, to pričakujejo деца od dobre, zlate mamice. Božič in dom. Ti dve besedi sta povezani v eno misel, vse, kar je najlepšega na svetu, najsvetejšega v srcu, najmilejšega v duši, nam da lepo družinsko življenje v božičnih svetkih. Menda ni hiše, kjer bi žena, mati ne spekla svoji družini potičice namazane z dobrim nadevom. Pa te potice! Mnogo beremo o njih, in mnogo se razgovarjamo. Vselej se ne posrečijo, res dobro potico narediti je kuharska umetnost. V mestu mnogim pek speče, pa jo ali požge ali izsuši, da ni tako okusna. Ali pa v štedilnikovi cevi ni dobro prepečena. Potem je mati žalostna in si z mesom potolažijo srce in želodec. Na deželi pa imajo vsega precej, izvrstno peč, krušno peč, pa še nepogodijo dobre potice. Zato dajmo v „Novine“ navodila za dobro potico. V Slov. Krajini radi pečejo čokoladno potico. Ta potica rabi mnogo sladkorja, čokolada je draga, pa je potica še suha, pusta, dolgočasna, osobito, ker virtinja mora štediti s sladkorjem. Saj rabi potice za 7 do 9 ljudi. *Slivova* je boljša, ker je sočnata, okusna. Par žlic medu ali strdi vmešaj v pekmes (lekvar), malo pocukraj, je ceneje kot čokoladna, tudi zdrava je slivova. Suhe slive skuhaj, naredi gsto marmelado (lekvar), je tudi dobro. — *Za makovo potico*, ki je v Slov. Krajini zelo znana, zmelji mak na kavinem mlinčku, ali ga stolci v močnarju. Potem ga popari z vrelim, osladkanim mlekom. Mak popije vse mleko. Par žlic medu je zelo dobro v makovo potico. Pa malo zmočaja (putra ali masla) v mak, da bo nadev bolj okusen. Po vrhu potresi par rozin (süho grozdje), za dišave pa vzemi limonine lupine (citronov olup), drobno zrezane. Med mora zavreti, a ne več, kot da zvalovi. V med daj prav malo zmletih klinčkov, žlico cukra, prav malo cimeta, dišave in nazadnje en rumenjaka (žučak). Če nimaš putra, vzemi malo masti, da v medu prevre. Nadev naj bo sladek in masten, dišeč, precej gost, testo pa čvrsto, da drži nadev. To bo fina potica, ceneja in boljša, kot čokoladna. — Če delaš orehovo, orehe zmelji ali stolci, popari z osladkanim mlekom, kani vmes malo medu, kuhane, kot pri makovi potici. Dišave iste. Če pa nimaš medu, opusti dišave, vzemi le v orehov nadev limonine lupine, drobno zrezane. Po vrhu poškopri, ko si že namazala, s smetano (vrhnjom). Orehi so mastni, ne rabiš putra. Lahko pa po razvaljanem testu poškopriš z raztopljenim putrom. — *Medena potica*, je pač najboljša. Zelo pazljivo jo treba narediti. Testo zelo čvrsto, ker je nadev težek. Precej debelo zvaljaj testo, da ne bo počila pod težo nadeva. Med skuhaj, da zavre, mešaj, da se ne prižge, z mlekom poparjene orehe stresi v med, dodaj malo sladkorja, malo putra, en surov rumenjaka, kar povzame zopern meden okus. Precej gost nadev naj bo, da se ne bo cedil v peči iz testa, kar se rado zgodi. Ko je mešanica namazana na razvaljano testo, potrosi eno ali par pesti drobtin od žemlje, ali od črnega kruha,

nekaj rozin, pa zavij in peči nad eno uro. Medeno potico treba najdalje in počasi peči, eno uro in 15 minut. Dobro mora biti pečena. A bolj kot je stara, boljša je, naj se malo izsuši nadev. Modle dobro namaži in potrosi z drobtinami, potice tople izvezni iz modla, pokrij, da ne izhlapeva sok. Ne preklada potice, da ne počijo po sredini. To ni kruh, to je še vse zelo rahlo. Drugi dan prinesi na omaro ali kjer že imaš prostor varen pred mišimi.

Sadni kruh je pri nemških kmetih zelo čislán za Božič. Imenuje se Kletzenbrot. Hruške, jabolke, slive, seveda suhe, ne sveže, očisti od pecljev, pešk in muh, tudi trde srčke izreži, skuhaj, a ne mehko, razrezani kosci ne smejo razpadati v testu. Ko si črn kruh delala, na zadnje vmešaj v testo. Tudi orehovi drobci so dobri vmes.

Jabolčna potica. Naredi testo kot za mlečni kruh. Razvaljaj precej na debelo. Pomaži s kuhanimi, osladkanimi jabolki, ki so popolnoma razkuhana, a zelo gsto zmešana, kot pekmes ali

marmelada (lekvar). Malo cimeta, pa bo zelo dobra potica in najcenejša.

Orehov in makov kruh se dela tako, da se ocukrani zmleti orehi ali mak vmešajo v testo. Rozine po novem že razrežejo, več zaleže v potici.

Za keks vzemi dobre pol kile moke, dobro žlico masti, dve pesti cukra, stolčenega, pol paketa pecilnega praška, dve jajci, malo soli, žlico meda, vse zmešaj, zgneti v testo kot za rezance, razvaljaj kot za debele rezance, s kozarcem izreži hlebčke in speci na pomazanem pekaču (plej). Iz tega bo cel kup kekca. Še vse ceneje, kot kupiti. Oče poskrbijo za drva, da bodo trske suhe za vpeč, dečki naredijo jaslice, dekleta okrasijo drevo, pogrnejo stol, pa bodo babica zapeli pri peči. „Sveta noč, blažena noč!“ Tak je slovenski Božič. V cerkvi pa bodo zapele orglje lepo, veličastno, kot še nikoli. In vsa cerkev bo žarela v prelestju božične noči. Ljudstvo bo molilo Jezusa, Rešenika sveta, Kralja miru. Zalar.

Tak je Bog ljubo svet, da je svojega jedinorojenoga Sina dao, da bi se nišče, ki v njega verje, ne pogübo, nego ma večno življenje. (Jan. III. 10.)

Pisma vojakov iz Slovenske Krajine,

štera so v svetovnoj bojni pošilali uredništvu Novin.

Ta večjezerna pisma so dokaz tiste povezanosti, štera je obstojala med Novinami i našim narodom i štera je rodila našo slobodščino.

Krplč Števan, H. 71. Tüzér z gračke fare. 27. IV. 1917. Pozdrav z romanskoga bojišča. Lipo se zahvalim Klekl Jožefi, gospod plevanoši na M. Listi i Novinaj, Srca Jezušovoga Kalendari, v roke san dobo. M. List san te čas nej vkraj od sebe gyao, ka san ga z veselim srcom vö prešteo, šteri je moje srce tak obveselilo. Ino tudi san si lepe navuke ž njega zeo, šteri me tolažijo, tak ka na mojem jeziki odgovarjam Jezuš, Marija, Jožef, pomagajte nam i meni, to je moj zdihaj. M. List i Novine, to so moji slovenski dobri pajdašje, drugi tak nemam eti na bojišči, pa je neščen ostaviti do mojega ladnoga groba. Šteri so me tak lepi navuk navčili, v moje srce posadili, šteri nikdar naj ne povejne. Nadale srca lipo dan pozdraviti g. Klekl Jožefa, g. plevanoša, i celo njuvo faro. Nadale pa naročnike M. Lista i Novin i vse te poštene vesnice, štere so kakše filere darüvale na

M. List i Novine, štere mi na bojišče dobivamo. Jaz sam tudi dobo, šteri me eti tolaži v neprijateljski kruglaj. Eti so sami Romanje, gyjöröki njuva vöra, nad njimi je zatok žalostno, ka njim nika ne razmim i malo dobrega čijem. M. List mi je preveč potreben. Nadale pa mojo ljubeno gračko faro tudi lipo dan pozdraviti i g. plevanoša i kaplana i naročnike M. Lista i Novin, pa vas prosim, vi si tudi tak lepe navuke zemte, kak si mi vojacke gemlemo, ka nam sladko Srce Jezuš hitrej mer da. Nadale pa moje domanje, rod-bino, soside, moje dobre pajdaše lipo dam pozdraviti. Bojte smilenoga srca pa molte Boga za nas, ka naj hitrej mer nastane. Zdaj pa z Bogom, prelubljena moja gračka fara, v štero jaz srca ešče ednok želem priti. Molte se za nas vojake, naj nam smileno Srce Jezuš i B. D. M. pomaga. Zdaj pa z Bogom ostanem.

Sodnik: „Ali si bio že gda prle kaznovani?“

Cigan: „Nikdar, vsigdar sledkar.“

Matajičova Orša so prišli s štale z velikim rožecom na čeli. Ferenc jij pitajo, ka se njin je pripetilo. „Znaš, krava je skoz opletala z repom, gda sam jo dojlja. Štela san jo tou udevčiti pa san njoj privezala cigeo na rep. Zdaj pa mam.“

Andraš se vračajo kesno v noč vinjeni domo. Počasi se ziblejo pa jij sreča prijateo i nagovori:

„Kakša megla je nojco!“
„Te je pa v istini megla, se razveselijo Andraš i ves genjeni obijnejo prijatela.“

A.: „Ka bi delao, če bi najšeo pet milijonov pejnzej?“

B.: „Dvajseti let nikaj.“

Balada Božične noči.

Železna vrata se odpro, zapahi popustijo:
„Oj, ven iz temnih teh grobov!“
mrličji govorijo.
„Nocoj, nocoj je svet večer, a mrzlo nam odelo,
hitimo jadrno domov,
v božično noč veselo!“

Že babica so spekli kruh, slaščice deca gleda, na smreki lučice gore, peč toplá greje deda. Drevesa polna so lepot, vse v blešču je in v svitu, presrečen danes oče je, v prelepem tem nakitu.

V višavah angeljev milijon, raduje se v raju, nebesa vsa prepevajo, v prelesti in v sijaju. „Nocoj je noč, božična noč, oj smreke ve zelene, kaj ni za nas na svetu več, dobrote niti ene?“

Sirotica premražena v ledeno skorjo gleda, vsa trese se, zavija se, od mraza smrtno blede: „Dobrotna roka, kje si ti, daj meni okrepcila, usmiljenje prikaži se, ne bom te pozabila!“

Iz trume v trumo mrtveci, drhtijo v snežni poti, vas milo lepo prosijo, za milodar siroti. Zaupno trka na srce, poišči hčerko mama: „En grizljaj vsaj, poglej otrok, kako sem slaba, sama.“

Sneg naletava, kup na kup, sirotica se joče, sneg naletava naokrog, nihče je slišat nče. Pa materi Bog milost da: je v sanjah govorila, se deca vsi jo videli, kako jih je prosila.

Železna vrata se zapro, za eno dolgo leto, v grobovih mrtvi mirno spe, v božično noč to sveto. Ko črna vrata se zapro, zapahi zarožljajo, božične noči v srcih vseh, akordi zaigrajo.

Božična noč, o sveta noč, kje si mi zlata mati, oje pridi, pridi, tebi vse, kar morem, hočem dati. Sneg naletava, škriplje led, so sanje le zavesa? — na sveti dan je duša nje, že k Bogu šla v nebesa.

Zalar Marija

Viničarski red.

Splošne določbe.

§ 41. Pravice, ki pripadajo viničarjem v smislu §§ 6, 9, 10, 14, tretji odstavek 15, 17, 18, 19, 22, 25, 26, 37, in 38. se z viničarsko pogodbo ne morejo omejiti.

Kazni.

§ 42. Kaznuje se z denarno kaznijo od 10 do 1000 din, ob neplačilu v odrejenem roku, pa z zaporom od 1 do 20 dni: a) imetnik (lastnik, uživalec, zakupnik) vinograda, ki sprejme v službeno razmerje po § 1. osebo, ki nima po § 2. predpisane kvalifikacije za viničarja; b) kdor sprejme viničarja ali stopi v službo kot viničar brez pisane pogodbe po določbi § 4.; c) vinogradnik, ki uporablja osebo pod 16. letom starosti ali zadržniško spoznane dela nezmožne za delovne moči (odst. 4. § 5), ali ki uporablja mlajše delovne moči v nasprotju s predpisom zadnjega stavka odstavka 5. § 5.; d) vinogradnik, ki silni viničarja ali njegove delovne moči, da morajo delati ob nedeljah in praznikih brez nujnega razloga (§ 10); e) vinogradnik, ki zakrivi, da se obracun ne napravi pravočasno (§ 8); f) viničar, ki krši predpis odst. 1, § 11., ali ki namerno krši predpis odst. 2. navedenega paragrafa; g) vinogradnik, ki ne sprejme viničarja v službo ob določenem času ali mu ne izroči dogovorjenega stanovanja ali deputatne zemlje (§ 13); h) vinogradnik, ki ravna proti predpisu § 15.; i) vinogradnik, ki krši predpis tretjega odstavka § 23. Kazni izrekajo občupravna oblastya prve stopnje v korist viničarskega sklada. Proti izreku kazni je dopustna pritožba v roku 15 dni na kraljevsko banksko upravo.

Prehodne določbe.

§ 43. Viničarji, ki imajo veljavne viničarske knjižice predpisane po dosedanjih predpisih o viničarskem službenem razmerju, in so dejansko služili kot viničarji, se štejejo kot za viničarsko službo sposobni po § 3. te uredbe ne glede na dobo njihove dosedanje zaposlenosti v tej stroki. Kot dokaz njihove usposobljenosti velja še nadalje viničarska knjižica. Vendar si morajo tudi ti viničarji preskrbeti predpisane poslovne knjižice v smislu uredbe z zakonsko močjo o legitimacijah za delavce in nameščence („Službeni list“ št. 288/47 z dne 10. junija 1938). Do 31. oktobra 1940. se morejo sprejeti v službo za viničarje osebe, ki nimajo po tej uredbi predpisane usposobljenosti za viničarje, toda taki viničarji morajo do 1. avgusta 1940 opraviti viničarski izpit.

§ 44. Določbe te uredbe glede mezd, delovnega časa in nadur (tč f) iz odstavka 1. ter odst. 2, 3 in 4. § 6. in §§ 9. in 10.), glede odpovedi (§§ 18., 19., 21. in 21.) ter glede viničarske komisije in postopka pred njo (§§ 17. do 36.) so obvezne za že obstoječa službena viničarska razmerja od dne, ko stopi ta uredba v veljavo. Z istim dnem se prične za ta razmerja poizkusna doba (§ 17.) in traja do 31. oktobra 1940. Triletna doba se konča z dnem 31. oktobra 1942. Če ima viničar na dan, ko stopi ta uredba v veljavo, višje celokupne prejemke, kot jih določa ta uredba, se ti prejemki pred 1. novembrom 1939. ne morejo spremeniti. Vse ostale določbe te uredbe so obvezne od 1. novembra 1939. dalje. Pogodbe za obstoječa viničarska razmerja se morajo spraviti v sklad z do-

ločbami te uredbe najkasneje do 1. novembra 1939.

Zaključne določbe.

§ 45. Določbe te uredbe tolmači avtentično ban.

§ 46. Ta uredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v „Službenem listu kraljevske bauske uprave dravske banovine“ v Ljubljani, obvezno moč pa dobi s 1. novembrom 1939., kolikor ni v prvem in drugem odstavku § 44. določeno drugače. Dosedanje določbe, ki urejajo službena razmerja viničarjev in nasprotujejo določbam prvega in drugega odstavka § 44. te uredbe, se razveljavljajo z dnem razglasitve te uredbe, ostale dosedanje določbe, ki urejajo ta razmerja, pa z dnem 31. okt. 1939.

Ban:
Dr. Natlačan, s. r.

Gospodarstvo.

Ing. M. Peternel, Lendava.

Zboljšanje naših kmetij.

Kmetovalcem v premislek!

Imamo po vaseh kmetovalce, ki imajo lepo semensko silje. Prosimo od njih semena, da si posejemo dobro silje. Ako pa tega v vasi ne dobimo, lahko to nabavimo preko občine. Kralj. bankska uprava razdeljuje vsako leto dobro semenje pšenice, rži, ovsa, krompirja in travnih mešaníc. Treba se je zato le pravočasno prijaviti na občini. To semenje, je res malo dražje od dnevne tržne cene, zato pa naj si kmetovalec nabavi le manjše količine semenja tako, da pride le do dobre sorte. Prihodnje leto pa še lahko pridelala toliko semena, da ga ima že za sebe dovolj. Drugo leto pa bo torej on prodal svoj pridelek dražje, ker bo prvovrsten in sposoben za seme. Kralj. bankska uprava vsako leto odkupi od kmetovalcev, ki gojijo semena pšenice, rži, ovsa in krompirja po navodilih kmetijskih strokovnjakov. To semenje se dobro plača. Ako se kdo zanima za pridelovanja semen teh rastlin, dobi potrebna navodila na vsakem sreskem načelnstvu od kmetijskega referenta.

Nič manj potrebno, kot dobro obdelati naše zemlje, je treba iste tudi dobro pregnojiti. Gnojenju in ravnanju z gnojem se pri nas še vse premalo posveča pažnja.

Pravilno bi bilo, da se vsa naša polja vsaj vsaka tri leta dobro zagnoji s hlevskim gnojem. Najbolje je, da se gnoj zvozi že jeseni na njive, raztrosi in takoj podorje. Nepravilno je, da se gnoj raztrosi in pusti ležati par dni na njivi. Iz raztrošenega a ne podoranega gnoja ispuhte skoraj vse dušikove hranilne snovi.